

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
József-körút 18.

Főszerkesztő:
VÉSZI JÓZSEF.

Felolós szerkesztő:
BRAUN SÁNDOR. A SZERKESZTŐSÉG.

Kiadja:

Égész évre 23 k., (14), 1/3 évre 14 k., (7), 1/4 évre
7 k., (3,50), egy hónapra 2 k. 40 fillér, (1,20 frt).
Egyes szám Budapesten 8, vidéken 10 fillér.

Kívánatos dorgatorium.

Budapest, augusztus 14.

(K.) A bajor klerikálisok nehezteltek, mert kedvenc miniszterük megbukott. Ilyesm Magyarországon se volna kizárva. A bajor klerikálisok bosszun törték a fejüket. Magyarországon is megtennék. De a bajor klerikálisok a bosszu fegyverül a költségvetés művészeti tételének megtagadását szemelték ki: — s ezt már mifelénk semmiféle politikai párt sem tenné. Eszükbe se jutna. Ha nálunk valamely párt megtehetné, hogy a költségvetés egyik vagy másik tételének megtagadásával álljon bosszut, akkor kilesné az olvasásban leszavazta a Vigszinháznak, akkor még ismeretlen jelentőségű kulturális tényezőnek szánt szubvenciót: de az csak hecc volt, hogy egy miniszter és egy mágnás bosszankodjék. Azt még az ellenzék se gondolta, hogy érzékeny csapást mér vele a kormányra vagy éppen az országra. Azok a bajor klerikálisok pedig a költségvetés egyik legfontosabb tételének tekintették a művészeti célokra kívánt százezer márkát s azt tagadták meg.

A bajor művészet azért nem szenved rövidséget. Amit a klerikálisok bosszujá meg akart tőle vonni, megadta neki egy névtelen

mecénás s ez is csak megelőzte ajándékával a németek zseniális császárat. Vilmos császár is nyomban felajánlotta sajátjából a művészeti célokra szükséges százezer márkát s tetejébe még ugy megmosta a klerikálisok fejét, hogy az külön is megér nem százezer, de millió márkát. Dicsőség a lobbanékony császárnak, aki megbecsüli a művészetet és lecsepüli a klerikális hálátlanságot. De ha valaki azt kérdezné tőlünk, ki hajolt meg odaát mélyebben a művészet előtt, — a császár-e vagy a bosszuálló klerikálisok: illő tisztelettel azt felelnök, hogy nem a császár. Mecénások másutt is akadnak a művészet berkeiben s ami a császárokat illeti, azoknak némiképpen kötelességük is a művészet pártolása. És az összeg nem is valami nagy.

Egy kis egyiptomi kirándulás föltétlenül többre kerül, ha császár a kiránduló. Ellenben szédítő a perspektiva, ha azt nézzük, hogy van olyan törvényhozás, melynek többsége ugy gondolkozik, hogy a legnagyobb csapást körülbelül azzal méri a kormányra s haragjának nagyságát körülbelül azzal mutatja ki, ha a költségvetésből a művészeti célokra kívánt százezer márkát tagadja meg. Azt mondhatná valaki, hogy véletlen volt az egész. Éppen az a tétel jött a klerikálisoknak kapóra, mert azt érte legközelebb. Lehetséges. De mifelénk a bosszu türelmesebb s az a leselkedő tábor kívárta volna az alkalmasabb, a pikánsabb, a kellemetlenebb tételt. A bajor klerikálisok pedig ugy érezték, hogy nem kell taktikázniok s a művészet van akkora szükséglet, hogy költségeinek megtagadásán megütközék az ország, fölsziszszenzenjen a kormány és felháborodjék a császár. Ez a kulturának mifelénk ismeretlen magassága s azok a klerikálisok, akik a bajor művészet ápolásának

költségeit ezuttal megtagadták, a művészetet igen, de igen nagyra becsülik.

Fonjátok körül babérral s függeszszétek ad valvas curiae a svineműndei táviratot. Megérdemli. A sok dokumentum között, melyet Vilmos császár az ő uralkodói nagyságról szóval, írásban és dróton lekopogtatva kiállított: ez a svineműndei epigramma nem a legjelentektelenebb. Olvassák el parasztok és olvassák el fejedelmek. De tisztelet annak a lekorholt, lecsepült törvényhozásnak is, mely a maga kicsinyes bosszuállásában a művészet nagy dicsőségét, uralkodó karakterét, életszükségletté válását hirdeti. Az a törvényhozás bizonyára kicsinyes, tévelygő és fogyatékoságokkal teljes, de az ő ajkairól egy dicsőséges, irigységet keltő ige szól a nemzetekhez: lehetséges olyan élet is, melynek fontos a művészet, mint a politika, mint a közigazgatás, mint a hadsereg, mint a gazdaság és mint a kenyér. S a törvényhozás talán gyarló, de az ige, melyet hirdet, irigylésre méltó. Ha ezt az igét lehetne ugy egyszerűen lemasolni, átplántálni, meghonosítani! Ha egyszer a magyar nemzet érezné életszükségletnek a művészetet s tekintené inzultusnak, hogy a művészeti kérdésekből a törvényhozást jóformán csak anyai érdekli: miért engedi meg a belügyminiszter, hogy a kirakatokban erkölcstelen képek lógnanak! Micsoda nagy távolság a két világ között! ahol a művészet költségeit megtagadják s az felháborító csapás és ahol a művészetnek szó nélkül dobják oda a költségeket s az alamizsna! Micsoda ragyogó szűkkeblűség a bajor klerikálisoké s micsoda sötét nagylelkűség a miénk! Micsoda elismerés van az ő ridegségükben, mikor egyszer koplaitatni akarják a művészetet s micsoda közöny van a mi filiszterségünkben, mikor évről-évre szó nélkül mérjük ki a mű-

TÁRCA

Mese.

Álmok játszottak velem —
S odasúgtam a lepkének,
Hogy a lelkem csupa ének
S csupa-csupa szerelem.

Tarka lepke messze száll,
Egy virágról más virágra,
Violáról rózsafára,
Míg egy bimbót nem talál.

Annak keblén elpihen —
S mint egy kicsi feleségnek
Mond vidám és bús meséket,
Mít tapasztalt röptiben.

S mond: „Találtam egy leányt,
Ott feküdt a betegágyon
Lázás szemmel, haloványon — —
Lehet, hogy a szíve fájt!

Beröpültem ablakán
És fölnezt és mosolygott
S annyi fureszaságot mondott!
Fele sem igaz talán . . .

Majd rám nézett s — óh csoda!
Ha elmondom bámulsz rajta —
Felragyogott szeme, arca,
Nem felejttem el soha!

S szólt, sápadtan, betegem!

— Olyan volt mint egy kísértet —
Hogy a lelke csupa ének
S csupa-csupa szerelem.

Furesa dolog! Érted-e?“
S szólt a bimbó: „En nem értem!“
És felelt a lepke: „En sem.
Ne gondoljunk hát vele!“

S hogy bevégzé a mesét,
Nagyot hallgatott a lepke —
Es borzongva és remegve
Megölelte hitvesét . . .

Erdős Renée.

A „Pubi“ utazása.

— A Budapesti Napló eredeti tárcája. —

Irta: Nógrádi László.

Ott gügyögött az apróságunk a kis ágyascakájában. Igen, az ágyascakájában és nem a ringó bölesében, mert nálunk bölesőnek, altató-koosinak híre sincs. Mondom, ott nyugodott az ágyascakájában s mi gyönyörűséggel néztük csendes, egészséges álmát.

Akkor megszólal a feleségem:
— Kedves Pubikám!

Olyan mélységes szeretettel volt mondva, olyan édes anyai gyönyörűséggel, hogy a szent örömet nem akartam megzavarni okvetetlenkedéssel. Nem, de aztán hogy elmentünk a kis fiam ágyascakájától, így szóltam a feleségemhez:

— Anyókám, milyen névre is kereszteltük mi a fiunkat?
— Laciának.
— Igen, Lászlónak. Hallgass ide, mondok

valamit, anyókám. Mikor én kis gyerek voltam, olyan porban szaladozó, szívesen lovacskóztam gyerekek, de már könyv nélkül el tudtam mondani a Garay obsitosát, — hát, mondom, akkor valami katona méreskélte a falunk határát. A katona nálunk lakott s mikor ugy este hazavetődött, szívesen eljártott volna velem is, de én feléje se néztem. Miért? Mindjárt elkövetkezik.

— Tyere ide, Pubi, mondta tört magyarsággal az első este.

— Nem megyek, kiáltottam makacsan.

Édesgetett, csalogatott, aranyos Pubikának nevezett, hiába. Egy pár napon át ismétlődött a dolog, otthon előbb azt hitték, hogy félek, de aztán édesapámnak mégis felkeltette figyelmét az én félelem nélküli makacsodásom.

— Mért nem mégy a katona bácsihoz, ha hív? — kérdezte az ő jószágos, mégis szigorú hangján.

— Mert én nem vagyok kutya, feleltem.

— Kutya? csodálkozott édesapám, hiszen nem vagy az, nem is kell annak lenned, hogy hozzá menj, ha hív.

— Hát mért hívott ugy mégis, — mondtam — az uraságék kis kutyáját hívják pubinak. Nem vagyok én pubi, hanem gyerek.

Persze sohase néztem jószemmel a katona bácsira aztán se, pedig mindig csalogatott s cukrot ígérgetve mondozta:

— Tyere hozzám, Pubika.

A történetet elfelejtettem, de később elmondta édesapám nekem is, másnak is és most elmondtam neked is, kedves anyókám. Nem akarom, hogy a fiam kevesebb legyen, mint az apja. Ne hívd őt Pubinak, maradjon csak a becsületes neve: László, Laci, Laci. Lackó; amelyik tetszik. És ez nap óta nem Pubika nálunk Lackó!

*

Nagy utra szállt a gyerek Lackó, akinek már, ha nem is tudja még az Obsitot, de oldódik kis nyelve s a maga gyerek-nyelven gügyög-

vészét komencióját! Azok bosszúnak veszik, ha ütnek egyet a művészetet, mely mindenkinek kell; mi szeretetnek vesszük, ha olykor megismogatjuk a művészetet, mely senkinek se kell.

Két külön világ ez ma még. S olvasván a német császár dróton küldött dorgatoriumát, szinte megkivánjuk. Jó is volna, ha valaki megmosná a fejünket, mert a művészeti tételt majdnem olyan fontosnak tekintették a költségvetésben, mint az udvartartás költségeit, a rendelkezési alapot, a miniszteri nyugdíjakat, a főispáni fizetéseket. De nem vagyunk mi érdemesek ilyen dorgatoriumra...

BELFÖLD

Híresztelések a kereskedelmi minisztérium körül. Egy idő óta nagyon sűrűn emlegetik egyes lapok a kereskedelmi minisztérium több előkelő tisztviselőjének a távozását. Legújabbban *Mándy és Sztéryni* miniszteri tanácsosok visszavonulásáról írnak. Ezekkel szemben a *Bud. Tud.* ma félhivatalos kommunikát tesz közzé, amely a híreknek csak *Sztéryni* vonatkozó részét cáfolja meg, de ezt azután egész határozottan és alaposan. A cáfolat így szól:

Sztéryni József miniszteri tanácsosra vonatkozólag különböző közlemények jelentek meg a lapokban, amelyekkel szemben illetékes helyről nyert értesülésünk szerint a valóság az, hogy *Sztéryni* miniszteri tanácsos megbízást nyert a kereskedelmi minisztériumtól a *balaszbiztosításra* vonatkozó törvényjavaslat kidolgozására. Mint-hogy e megbízásnak bárki is csak úgy felelhet meg, ha azzal hosszabb időn át betárolt és teljes odaadással foglalkozik, a kereskedelmi miniszter ugyanakkor *Sztéryni* miniszteri tanácsost az adminisztratív teendőktől felmentette.

Kossuth-ünnep. Az országos függetlenségi és 48-as párt ma délután 6 óráig este 9 óráig látogatott értekezletet tartott *Tóth* János elnöke alatt. A nyári szünet ellenére a pártnak majdnem minden tagja megjelent az értekezleten, ami igen lelkes tette az értekezlet hangulatát. Mindenekelőtt *Rátkay* László szólt be a Kossuth Lajos századik születésnapjának megünneplésére kiküldött bizottság nevében, elolvadva mindazon intézkedéseket, amelyeket a bizottság szükségesnek tartott azért, hogy az ünnep országos és a nemzet kegyeletéhez méltó legyen. A párt erre elhatározta:

A függetlenségi és 48-as párt Kossuth Lajos születésének 100 éves évfordulóját magyar nemzeti politikai ünnepnek tekinti és a leghatározottabban

tillakozik az ellen, hogy az bárki által pártpolitikai ünnepnek deklaráltsák. És éppen ezért elvárja a képviselőház elnökétől, hogy a képviselőház küldöttségét, mely a nála jelentkező képviselők közül fog alakulni, a Kossuth mauzóleum alapkövének letételéhez hivatalos minőségben személyesen vezeti és a képviselőház nevében Kossuth Lajos sírjára koszort helyez. Az eljárás részleteinek a Ház elnökével leendő megbeszélése végett az értekezlet *Tóth* János alelnököt küldi ki.

Egyuttal annak az óhaját is adott az értekezlet kifejezését, hogy a főváros által szeptember 19-én rendezendő ünnepségeken lehetőleg minden képviselő részt vegyen.

Abauj-Tornavérme rendkívül közgyűlésén ma általános lelkesedéssel el fogadták Szalay László képviselő indítványát Kossuth Lajos századik születésnapjának megünneplése tárgyában és az ünnep előkészítésére 48-as bizottságot küldtek ki.

Uj vasuti zónák. Mint a félhivatalos *Budapesti Tudósító* értesül, *Láng* Lajos kereskedelmi miniszter rendelete folytán a magyar királyi államvasutak igazgatósága a jelenleg érvényben levő személy-díjszabáson változtatásokat tesz. *Két új zónát állítanak fel* és a távolsági forgalom első szakaszának beosztását az átmenet arányosabbá tétele szempontjából 10–20, illetve 30 fillérral felemelik. A miniszter utasította a magyar királyi államvasutak igazgatóságát, hogy az új személy-díjszabást srgörsen dolgozza ki és még az év folyamán oly időben terjessze jóváhagyás elé, hogy az új díjszabás mielőbb, de legkésőbb a jövő évi január hó elején életbe léptethető legyen.

Az önlálló vámtérületét. *Kossuth* Lajos emlékének megünneplésén kívül a függetlenségi és 48-as párt mai értekezletét az önlálló vámtérület kérdése is foglalkoztatta. Az értekezlet a következőket határozta:

Azokat a sugalmazott közléseket, melyek minduntalan és újabb alakban bocsátottak a nemzeihez és amelyek mind a körül forognak, vajjon a magyar kormány a kiegyezést érintő egyik vagy másik kérdésben enged-e, vagy nem enged; a függetlenségi és 48-as párt a nemzeti közvélemény megtevése érdekében igenis alkalmasnak tartja, de távolról sem tartja alkalmasnak arra, hogy azok a nemzet jogos gazdasági óhajai megvalósulásának közelségét vagy távolságát jelezzék. A pártot közel félszázados tapasztalatai, de főleg az utolsó hat év küzdelmei megerősítették azon gazdaság-politikai hitében és meggyőződésében, hogy sem az 1896-ban készült kiegyezési tervezet, sem annak most létező módosítatai a magyar nemzetnek gazdasági és megélhetési érdekeit nemcsak nem valószínűsítik meg, de meg sem közelítik. A párt tudja, hogy a nemzet gyarmati gazdasági helyzetéből szabadulni akar és arra az idő el is érkezett. Elhatározta tehát, hogy a számos jogosulatlan tényező bevonásával a nemzet létérével felett most olyó alku megvalósítását a nemzetnek közhaja és erejére való tekintettel és híven a párt programjához teljes erejéből megadja önmaga és a nemzet iránti elengedhetetlen és alku nem tűrő köteletségének tartja.

Elhatározta a párt hogy augusztus és szeptem-

ber hó folyamán az önlálló vámtérület érdekében az ország egyes nagyobb városaiban népgyűléseket rendez.

A kiegyezés.

Budapest, augusztus 14.

A két miniszterelnök rátóti együttléte újból merész kombinációkra adott okot, amelyek ma már teljesen levetették a találgatások szerény kontósát és a komoly bizonyosságok tőgájában jelentek meg. A kiegyezés megkötését mint bevezetett valóságot állítja ma oda a sajtó egy része, természetesen az a része, amely a lelkiismereteséget alkja rendli a minden áron való szenzációkeresésnek. Természetes, hogy ezeket a szenzációkat épp olyan kevéssé kell komolyan venni, mint a hozzájuk kapcsolt kommentárokat.

A mai napnak egyetlen igazán pozitív híre különben az, hogy *Koerber* osztrák miniszterelnök ma délután tíz órakor lovag *Bleyleben* osztrák főnaggyal utazott. *Koerber* csak vasárnap tér vissza Bécsbe. Holnap reggel utazik *Ischibe Szell* Kálmán miniszterelnök, titkára, *Pásztélyi* István kíséretében. A miniszterelnök 18-ikán ismét Budapestest lesz, ahol részvesz 6 felsőegyező ülést napja alkalmából tartandó istentiszteleten és aznap este diszbedet ad. A nélkül, hogy különösebb jelentőséget tulajdonítanak nekik, közlünk néhány bécsi hírt, amely a rátóti látogatás nyomán fakadt. Az egyiket a *Neues Wiener Tagblatt* küldi világgá. Ez így szól:

Koerber miniszterelnök visszatért Rátótról, ahol *Szell* urral konferált. Nem titok, hogy ezek a tárgyalások főleg az autonóm vámtarifára vonatkoztak, bár a többi függő kérdés is a tanácskozás tárgyát képezte. Politikai körökben az a hír, hogy a rátóti tárgyalások eredményéből az a remény meríthető, hogy sikerül megegyezésre jutni azokban a kérdésekben is, amelyek a tarifatervezet harmadik olvasása után még függőben maradtak. A véleménykülönbségek tudvalevőleg különösen a nyerstermény-vámokra és ipari vámokra vonatkoznak. Ami a nyerstermény-vámokat illeti, nemcsak a magyar textiliparosok szövetsége szólt az ipar részére szükséges nyersanyagok feltélen vámtmentessége mellett, hanem a magyar fogyasztásnak érdekében is volt, hogy a nyersterményeket vámmal ne drágítsák. Magyarország bevisz ugyanis évenként fonaltermékeket kenderből és lenből 21-7 millió korona, gyapjúárakat 101-3 millió korona, kés: ruhákat 31-6 millió korona értékben. A nyerstermények megdrágításával természetes, hogy az ezekből készült iparikkal is megdrágulnak, ami csak a magyar fogyasztást sújtja. Ezeknek megfontolása — mint hírlik — közelebb hozta a két kormány állás-

rész. Egy pár száz kilométert kellett megtenni vonaton és kocsin, hát korán ültünk a vasuti alkalmatlanságra.

A kocsifülkébe, amelybe szálltunk, hajnali álmát aludta egy tormenté asszonyság s egy nem kisebb terjedelmű ur. Az ur tovább aludt, az asszonyság azonban érthető kíváncsiságból felébredt. Szemét végighordozva a csendháborító, álmottörő „bevándorlókon”, rajtuk, végre is megpihent nézése a kis fiamon, aki borsó-eleven-séggel kapaszkodott az ablakhoz s a maga nyelvén magyarulgatta kis kezével előre bökösve a gyorsan szaladó puszta lánivalóját: a bűt, a jizt (= vizet), az át (= jít).

Hogy megnyugtassam a kövér asszonyságot, mondtam:

— Jó kis gyerek ez, nem fog sírni.
— Nem baj — mondta udvarian — az én lányomnak is van ilyen aranyos Pubija.

Az asszonyság egy ideig még magyarulta, hogy mennyi Pubija volt neki, hány unoka Pubija van, hogy ennél fogva mennyire szereti ő a kis Pubikat, aztán ismét álomba merült.

A feleségem rám nézett és sugva mondotta: — Látod, ez is úgy hívja a kis gyereket, Lackónkat, hogy Pubi.

— Igaz, — mondtam — igaz, de ez az „egy” még nem bizonyít semmit. Valami német születésű asszony lehet, úgy vettem észre a kiejtésén.

Ezzel az ártatlan hazugsággal akartam a Pubi ellen érvelni, mert valóban hazudtam. Dehogy is vettem észre német születést a beszédén, dehog. Nagyon is tudtam, hogy alföldi a kövér asszonyság, még pedig Debreczen-vidéki.

Aminthogy kis idő múlva, mikor jobban megismerkedtünk, kislit, hogy debreczeni. Debreczenben született még az ősapja is, debreczeni minden nemzetsége, csak magyarul tud (s most mégis német fürdőre utazik), Debreczenben ment férjhez, ott is lakik minden veje, unokája. Szóval, egy olyan debreczeni asszonyság, aki debreczenibb, származását nézve, Debreczennél. És azért mégis Pubinak mondja a fiunkat, Lackót.

Mikor a kövér debreczeni asszonyság le szállt a vonatokról, mondja a feleségem:

— Látod, hogy magyar.
— Csak olyan bevándorlott magyar lehet, feleltem.

— Hát nem azt mondta, hogy minden nemzetsége ott lakik, ott született Debreczenben.

— Mondhatta, hiszem is, nem is.

— Talán azért nem hiszed, mert Lackót Pubinak mondta. Híába, csak magyar, vitatta a feleségem.

— Lehet, hogy magyar, — igen, igen, magyar, éppen azért pubizik. Ha német volna, nem mondaná azt, hogy fiuska, gyerek. A magyar szereti az idegent.

— Te szereted a paraszti, mondta a feleségem, a Pubit urinak tartják.

— Mert idegen? Legyünk csak mi parasztosak. — Lajkó, gyere, lovagolj a térdemen, szóltam, hogy a publi-vitától eltereljem a figyelmet.

Magamban pedig szomorúan gondoltam a debreczeni asszonyságra, aki debreczeni magyar létére pubinak adott életet, pubikat nevelt, háziasított, pubik az unokái s maga is pubinak mond magyarul minden kis gyereket. És bizonyos, hogy utána sokan fogják mondani a kis gyereket pubinak, pusztán csak azért, mert így mondta ő is, aki mamája, nagymamája s (adja isten) szép-mamája is (lesz) a pubiknak. A híres város híres magyar levegője se pusztítja el a publi-métyelt, nem bír vele, vagy nem akar vele bírni; élteti, táplálja, növeli és mindjobban hizlalja. A „Pubi” és „testvérei” szépen szaporodnak: napról-napra, óráról-órára. És nincs ez ellen orvos! nincs orvos! nincs gát! Vám nélkül jönnek-mennek, utaznak vasuton, kocsin, gyalog, mindenképpen szellő-szárnyon, élszóban, papirosan, írők, költők, tudósok könyveiben. Fuvarosai az urak, az okosak, a műveltek s lassan-lassan a vicinálisok ezt az idegen nyelv-szeméretet a tiszta magyar falukba is beviszik. Beviszik s meglepi himes virágait a réteknak, hullámos kalász-tengereit a mezőségeknek, a bogárhátú kunyhók füstös falát és rátapad azokra is, akik

másánt nem tudnak, csak magyarul, akik másánt, mint magyarul, beszélni se hallottak, a magyar népre.

Pubinak mondják majd a kis gyereket, hereint kiáltanak a kutyának (milyen édesen közeli hangzása a hier-rel!) bognizni fognak a jégen a süldő gyerekek s nem irinkálni, csuszkálni, banketoznak áldomás helyett, tata lesz apóból, flancolni fog a legény, bluzt hord otthonka helyett a menyecske-madám, strimfi lesz a kapcaból s talán majd lakknak mondja boeskorát a bakter is, klakknak a százesztendő s süvegét s frakknak az ezerfoltos, ócska dolmányt; (gumi)-rádlinak a taligát, hotelnak a kocsmát, egy pohár bor helyett ein glaz-ra térnek be egymáshoz a kamarádok.

Igy lesz, mért ne lehetne így, ha már a fillérből krajcár, garas lett. Hát a fokosból, a fütőkösből mi lesz? Elegáns sétatálcá, melyet kézbe forgatva fognak vele vasárnap délután a schneidig parasztlégények kokettirozni a kis kert mellett zsurozó mellett és fess paraszt-freileinokkal.

Igy lesz, mert a pubik és testvérei még veszedelmesebbek mindenféle kellemetlen rovárnál, mely ellen irtó hadjáratot visel minden nap a sópró és az irtópor. De a pubikat selyemre ültetik, diszes táblájú könyvek dédelgetik, szóval uri módon tartják. És ennél fogva „elegáns” a publi-had; igen, uras!...

A tengerhoszu uton tengersokszor mondták kis fiunkat Pubinak. Egyszer-egyszer eltévesztettem magam is (meg is haraptam büntetés-képp a nyelvem).

A feleségemnek minden publi egy-egy érv volt ellenem, úgy álltam magamra a „gyerek”-kel mint valami árva fűszál.

— No, látod, no, látod, mondogatta a feleségem, mindenki úgy mondja.

— Nem bánom, — felelgettem egy agyonérvelt férj lemondásával.

— Ne szegülj a világ ellen, még megjáród. — tréfált a feleségem.

Nem szólhattam semmit, elmondtam már

pontját a vitás nyerstermés-vámok kérdésében. Az ipari vámkérdésben is közeledés történt. Ezeknek emelése éppoly érdeke Magyarországnak, mint Ausztriának s a magyar iparosoknak tényleg is több memorandumban védelmet követeltek iparcikkeik részére. Az ipari fejlődés éppen Magyarországon is utat tör magának. Csak 1893-tól 1901-ig 386 új ipari vállalat keletkezett Magyarországon 276 millió korona befektetéssel, a mezőgazdasági szeszgyárakat kivéve. Természetes, hogy ez a folyton nagyobbodó termelés védelmet keres s e téren érdekei azonosak az osztrák termelésével. Ezért e kérdésben is közeledés történt a két miniszterelnök között. A konferencián egyuttal a kereskedelmi szerződés felmondásával is, melyre nézve Ausztria szándékát kinyilvánította, foglalkoztak. A német vámtarifát tervezetesen való tekintettel Ausztria és Magyarországnak nem fogja felmondási jogát élni, ami azonban nem zárja ki azt, hogy az új vámtarifát elkészítsék s az ősszel a kiegyezéssel egyidejűleg a parlamentek elé terjeszték.

Sokkal merészebb ennél az *Information*, amely tegnapelőtt még azt írta, hogy nem történt közeledés, ma pedig már a következőket tudja:

A tulajdonképpeni kiegyezési nehézségek megoldottaknak tekinthetők. *Koerber* ur Rátótól és — nosokára — *Koerber* és *Szöll* Ischlbé és pedig közvetlenül a király születésnapja előtt, ez már arra mutat, hogy *rendben vannak*. Összintén örülünk ennek egy a dinasztia, mint az összm monarchia érdekében. Értjük az álláspontját a szeparatistáknak és azoknak az álláspontját, akik mint *Kossuth és társai*, ezt a vén monarchiátől akarják bontani. Amit azonban nem értettünk volna, az az, hogy — ha a monarchiát össze akarják tartani — ez a szerítés-zárlat kérdése vagy a gépkalkatrések vámjá miatt szakadjon szét. A kiegyezés tehát kész, ha ugyan nem jön Ischlből még valami meglepetés. Ha kész a kiegyezés, úgy a mi belső ügyeink lépnek előtérbe, mert mindenekelőtt az a fő, hogy a Reichsrath munkaképes legyen, illetőleg maradjon. A cseh afférek ezzel újra előtérbe kerülnek.

Hlég merész a *Neues Wiener Journal* is, amely a következőket jelenti:

Koerber osztrák miniszterelnök ma, csütörtökön Ischlbé utazott, hogy a királynak a *Szöll* Kálmánnal folytatott tárgyalásokról jelentést tegyen. A rátóti tárgyalások eredményéről eddigelő még nincsenek ugyan megbízható értesüléseink, mindazáltal úgy látszik, hogy a tárgyalások ezuttal olyan stádiumba jutottak, hogy *Koerber* szűkségesnek tartja az uralkodót a történetekről azonnal értesíteni. Az osztrák miniszterelnöknek

mindent, el azt is, hogy ilyen nevű szent egyetlen egy naptárban sines. Ez volt az utolsó érv, de persze mi ez, mikor az asszonyi ész mindjárt visszavágott:

— Hát Bendeguz, Attila, Petur van-e?
— Nincs, mondtam, és nincs még sok más se, de van benne sok olyan név, amelyeket egy magyar naptárból én kihagynék. Egy magyar naptár, tiszta magyar nevekkel! — sóhajtottam. Hej bizony olyan, mintha a régi magyaroknak nevük se lett volna. Egypárt tudunk, hát a többi hódító neve mi volt?

A feleségem tréfás esipkedésének csak nem lett vége, segítségemre pedig nem jött senki. De végre, végre mégis eljött a fehér galamb, egy valódi publi. A fehér galambot egy hölgy hozta, a fehér galamb pedig egy enyvaló kutya volt. Mellénykébe eltöze, kis kalap a fején, így ült urnője ölében és nyafogott is.

— Na publi, na publi — csititgatta, simogatta urnője s látszott vala az arcán, hogy mennyire szívén viseli a pubit. A feleségemre néztem, de többé nem egy agyonérvelt férj lemondásával, hanem egy győztes hadvezér tekintetével.

— Pubinak hívják? — kérdeztem a hölgytől.

— Igen.

— Nagyon szép neve van, kutyának való név, — mondtam. Gyere, Lackó, lovagolj a térde-men — szólott a kis fiúknak.

— Lacikának hívják a kis — itt habozva állt meg a nő s csak azután mondta: fiucsokát?

— Igen, — feleltem — László magyar király volt.

— Szép név.

— Nagyon szép, büszkén gondolhat a László névre minden magyar.

ugyanis, aki csak ma tért vissza Rátótól, az előre megállapított program szerint csak e hó 15-én, pénteken kellett volna Ischlbé mennie. Abból a sietségből tehát, amelylyel *Koerber* Ischlbé megy, joggal lehet arra következtetni, hogy a kiegyezési tárgyalások végleges eredményre vezettek, amely felől a koronának azonnal jelentést kell tenni.

Ellenben a *Neue Freie Presse* már szkeptikusabb valammel. Ezeket írja ugyanis:

Koerber osztrák miniszterelnök kétnapi ottidőzést után tegnap tért vissza Bécsbe, *Szöll* Kálmán rátóti bírtokáról és ma, csütörtökön Ischlbé utazik, hogy a királynak jelentést tegyen.

A tárgyalások eredménye felől még nincsenek hivatalos jelentések s valószínűleg mindaddig nem is lesznek, amíg jelentést mind a két miniszterelnök meg nem tette. Az azonban már most is bizonyosnak látszik, hogy a rátóti konferenciák csanyaga már nem a kereskedelmi és vámszerződés, hanem az új vámtarifát volt, amelynek egyes tételei körül még a harmadik olvasás után is jelentékeny differenciák mérültek fel a szakelődők között.

Ezek a különbségek, amelyek nagyobb részt a Magyarország részéről kivánt magasabb nyersanyag-vámokra és az ugyancsak magyar részről ellenzett ipari vámkra vonatkoznak, a rátóti konferencián állítólag kiegyenlített nyertek. Hogy ez a kiegyenlítés tényleg megtörtént-e, arra vonatkozólag hiányzik eddigelő minden hivatalos jelentés.

Az a körülmény azonban, hogy *Koerber* már ma Ischlbé ment jelentésétét végett, míg *Szöll* Kálmán csak holnap utazik s így a két miniszterelnök valószínűleg külön-külön jog a királynak a tárgyalások eredményéről beszámolni, arra vall, hogy nem minden kérdésben történt Rátótól végleges megállapodás, mert különben a jelentéstelt valószínűleg egyidőben és közösen teheték volna meg.

Ezt a feltevést igazolja az a körülmény is, hogy *Koerber* miniszterelnök Bécsbe érkezése után azonnal magához hívatta a kereskedelmi minisztériumból a szakreferenseket.

Az összes kombinációkat megdönti azonban a félhivatalos *Magyar Nemzet* következő közleménye:

A mai lapok egy része újlag a legkalandosabb híresztelésekbe boosátkozik a kiegyezéséről. A *Magyarország* nyomán, amely információit saját bevallása szerint *Koerber* ur ajtónállójától szerezte, azt usásgolják, hogy a kiegyezés készen van s ezzel kapcsolatban a magyar kormányelnök csatavesztéséről regélnek. Mind e hírekkel szemben a leghatározottabban kijelenthetjük, hogy a két kormány-

... Mi kiszálltunk, a nő továbbutazott a pubijával, biztosan valami híres külföldi fürdőbe.

— Nos, — mondtam a feleségemnek, — Pubi-e vagy Lackó?

— Persze, Lackó.

— Nem urias a publi, lelke, de hogy egy kis rossz életem mondjak, inkább kutyáid. Látod, csak ebben a most rögtönzött népdal-ferditményben használhatja helyesen a magyar igazán magyarosan a pubit, hogy: „Magyarország kertje alatt, Pubi kutya nagyon ugat“...

Egyébként pedig nagyon jó volna egy kicsit mindig gondolkozni, mielőtt a pubit vagy valamelyik testvérét használjuk, úgy, mint a vonatbéli nő tette, akkor mindjárt csendesebb lenne a nagy „Pubi“. De ha csak úgy beszélünk, ahogy a nyelvünkre ragad egy-egy idegen publi, akkor megérjük azt, hogy a „pártoljunk a magyar ipar“-t mintájára unokáink majd az elsikkadt magyar nyelv megteremtésére „pártoljunk a magyar nyelv“- lesznek kénytelenek megcsinálni. És bizonyára ezt is majd „lojalitási klausulával“ akarja elsikkasztani valamely osztrák miniszteri lángész.

De hát, hogy ne jussunk ide, hagyjuk csak a „Pubikat“ a kertünk alatt, ott hangoskodjanak, ne eresszük őket a portánkra. Van a mi udvarunkon Sajó, meg Bodri. Egyébként a Sajó, meg a Bodri mindenestire el tudna banni amugy magyarosan a nyafogó Pubikkal; — hát mi nem, a lopva, settenkedve nyelvünkbe utazott pubikkal?

Dehogy nem, csak egy kicsit gondolkozni kell! — és első sorban is ne hívja magyar ember a kis fiát Pubinak, de még a kutyáját se, találhat annak is külön nevet!

elnök rátóti tanácskozásról autentikumokat semmiféle tudósító nem jelenthet, amint hogy a lakajok köréből eredő híreles részleteiből tényleg egy betű sem igaz. Sajátszerű zsurnalisztikai lelkiismeretre vall, hogy akad újság, amely ma hasábos vezércikkelyt ír ezekben az információknak alapján, amelyeket teljes terjedelmükben reprodukál. Es ezen az alapon vádolják meg a miniszterelnöket az ország érdekeinek feladásával! Csak természetes, hogy az ajtónálló-információra alapított cikkely egész tartalma hamis, amint hogy ellenkezik a valósággal a *Pesti Hírlap*nak a merész batározottsággal odavetett híre is, mely szerint *Szöll* Kálmán ipari és állategységügyi kérdésekben engedett s a borvámklauszula tekintetében is eltért eredeti álláspontjától. Mindez épp oly kevéssé igaz, mint a „csatavesztés“ híre.

Bécs, augusztus 14.

A tarifakérdések során — mint a *N. W. T.* írja — eddigelő csak az agrár- és az ipari vámkok foglalkoztatták a közvéleményt, holott nem szabad figyelmen kívül hagyni a pénzügyi vámkokat sem. A pénzügyi vámkok szintén fel fogják emelni, jóllehet ezek a vámkok nem hivatják a hazai ipar védelmére. Azonban, minthogy a közös terhek fedezésére való, pénzügyi érdekek sürgetik az emelést. E tekintetben Ausztria sokkal inkább van érdekelve, mint Magyarország, mert azoknak a cikkeknek a togyasztása, amelyeket közvetlenül érintik a pénzügyi vámkok, Ausztriában sokkal nagyobb, mint Magyarországon.

KÜLFÖLD

A császár és a centrum. Vilmos császárnak a bajor régenshercegehez intézett tegnapi távirata foglalkoztatja ma a németiség apraját-nagyját. Természetes, hogy a centrum el van keseredve s ahol csak van klerikális párt, mindenütt megdöbbenéssel tárgyalják a táviratváltást, amelynek a centrum ellen irányított élet semmiféle magyarizgatással sem lehet tompítani. De nemcsak a centrumban keltett a császári távirat mély hatást, hanem a kormányparti frakciókban is. Ezekben a körökben agyóddva kérdik egymástól az emberek, hogy mi lesz a sorsa azoknak a fontos törvényjavaslatoknak, amelyeket a centrum belegegyezése nélkül lehetetlen lesz parlamentáris uton elintézni. A tegnapi távirat után pedig legalább is kétséges, vajjon a centrum hajlandóságát egyáltalán meg lehet-e ismét nyerni s ha igen, nem kell-e majd a tegnapi esemény után tudladrágan megfizetni a klerikálisok engedményeit. Úgy látszik, hogy a német birodalmi kormányt is bántja ez a gondolat, mert ime, több, éppen nem klerikális lap máris mentegetni igyekszik a császár eljárását. A *Berliner Börsen-Courier* például azt írja, hogy „Vilmos császár valószínűleg első felháborodásában, nyomban a hír vétele után küldötte el táviratát.“ Talán ezt a hangot fogja majd pengetni a kormány is, hogy valamiképpen kiengesztelje veszedelmes ellenfelét.

A hír a Berlinben székelő Wolff-ügynökség, tehát egy félhivatalos közeg pattantotta ki, müncheni értesülési alapján. A hír közléséről tehát tudniok kellett a müncheni és berlini kormányoknak. Hogy egyikük sem akadályozta meg a következményeiben esetlen súlyos közlést, az minden látszat szerint Vilmos császár egyenes akaratára vezetendő vissza.

Berlin, augusztus 14.

Vilmos császár távirata mindenfelé nagy felűntést keltett. Fokozza a szenzációt, hogy a császár kifakadása hangra és tartalomra nézve felűntően hasonlít ahhoz a távirathoz, amelyet Vilmos császár Bismarckhoz intézett, amikor a birodalmi gyűlés leszavazta azt az indítványt, hogy Bismarck herceget, az első birodalmi kancellárt 80-ik születésnapja alkalmából a birodalomgyűlés is üdvözölje. Általános az a vélemény, hogy a császár táviratának messzeható következményei lesznek. A táviratot a kormány egy tagja sem látta el ellenjegyzésével s így a bajor klerikális párt haragja egyenesen a császár személye ellen fog irányulni. Az kétségtelen, hogy a birodalmi politika a centrum irányában nem fog megváltozni és a viszonyt fenn fogja tartani a császár aacheni beszéde, amely a kereszt és a vallás jegyében szólott a nemzethez.

Köln, augusztus 14.

A *Kölnische Zeitung* a császár táviratának kapcsán hangsúlyozza, hogy az formájára és tartalmára nézve egyaránt magányilatkozata a császárnak a

FÉNYKÉPÉSZETI MŰKEDVELŐKNEK

Kitűnő fényképezési szalon- és utazó apparátusok új, felülmúlhatlan pillanatí kézi-apparátusok

MOLL A. császári és királyi udvari szállítónál, BECS, Tuchlauben 9. sz.

Kívánatra nagy képes árjegyzék.

Ezen üzletág alapított 1854-ben.

bajor régensherceghez, aki hozzá rokoni köteléknél fogva is közel áll. Képtelenség azt állítani — így ír tovább a *Kölnische Zeitung* — hogy a császárnak, akiről ország-világ tudja hogy a nép lekelve egybe-forrva melegen érdeklődik a művészetek iránt, nincs megengedve az, amit minden polgár szabadon megtehet.

A franciaországi kulturharó. Egy tegnapi táviratunk beszámolt arról, hogy a lyoni felebbezési bíróság kimondotta, hogy a st.-charlesi apácák iskolájának hatósági lepecsételése törvénytelen és elrendelte a pecsétek eltávolítását. Ma ugyancsak Lyonból azt jelentik, hogy a prefektus, mielőtt értesült a törvényszék határozatáról, illetékességi összejövetel miatt felbontotta a jótörvényekhez és elrendelte, hogy a pecséteket ne vegyék le, amíg a jótörvények nem döntöttek.

A miniszterelnök szigorú rendeletet adott ki, hogy három bretagnei községben levő kongregációs iskola ellenállását megtörje. A miniszterelnök ugyanis felhívta az anyaszerzetet, hogy járjon közbe az iskolák bezárásánál, különben felfüggeszteti a szerzetet. A főnöknő kijelentette, hogy ezt nem hajlandó megtenni és így valószínű, hogy a szerzetet felszámolják. A szerzet, amelyről szó van, a *Filles de Saint Esprit* szerzete, akiket fehér-testvéreknek neveznek.

Piongouelben és Plomzonerben a kongregacionista iskolákat ma délelőtt egy század gyalogság asszisztenciája mellett bezárták. A lakosság ellenkezését az apácák életetésével és *Elyen a szabadság* kiáltásokkal fejezte ki.

Páris, augusztus 14.

Flouamielben a parasztot az apácáikolába vezető utakat *szűrés vadróttal zárták el és a kocsistort ajtaja előtt mély árkot ástak és megtöltötték vízzel.* A prefektus a csoportosulásokról szóló 1848. június 7-iki törvényt felfüggesztette, ugyanez történt St. Meen és Le Folgoet községekben.

Chambery, augusztus 14.

A kongregacionista iskolákra tett pecséteket több községben leszakították, a hatóságok azonban ismét lepecsételtek az iskolákat. *Laravoire* községben *Costa-Beaugard grófné másodszor is leszakította a pecséteket.* Az esetről jegyzőkönyvet vettek fel.

Páris, augusztus 14.

A *Loubet* elnök elnöklésével az Elysée palotában ma tartott minisztertanács a Finistere-megye kongregacionista iskoláinak bezárásával foglalkozott. *Combes* miniszterelnök közölte, hogy a tanító nővérek kongregációjának főnöknőjétől azt az értesítést kapta, hogy ő már készserrel hívta a nővéreket, hogy engedelmességek a kiutasító rendeletnek, de fáradozásai hajtórést szenvedtek az illető vidék nagybirtokosainak és a lakosság egy részének ellenállásán. A miniszterelnök továbbá közölte a minisztertanácsal, hogy a hivatalos jelentésekből és a beérkezett információkból az a tény derül ki, hogy az ellenállási mozgalom mely eredetileg katolikus mozgalomnak mutatkozott, határozottan *royalista jellegű.* Ez a mozgalom a büntető-törvénybe ütköző súlyos cselekményekre vezetett, amelyeket a bíróságok fognak megtörölni. Az igazságügyminiszter ez értelemben már utasította a főállamügyészt.

Sagasta nyugalomba vonul. Multkor jelentették, hogy *Sagasta* spanyol miniszterelnök beunt a politikába és nyugalomba vonul. Most erről a következőket jelentik Madridból: *Sagasta* októberig kormányon marad; októberben a cortex megnyitása után szabadságra megy s az enyhe éghajlathoz nevezetes Marbellába, Malaga vidékére költözik. Ez alatt az idő alatt *Moret* lesz a minisztertanács elnöke s később, a formális lemondás után *Sagasta* utóda a szabadelpártban és a kormányon, föltéve persze, hogy a mai többség uralmon marad, ami nem bizonyos. A különféle liberális frakciókat most csak *Sagasta* személye tartja együtt: ha *Sagasta* visszavonul, a pártban újra kitör a régi meghasonlás.

Makacs diplomaták. Svájce nem játszik nagy szerepet a nemzetközi diplomáciában, nem csoda tehát, ha néhány diplomatája kissé tájékozatlan a költelmi dolgában. Vannak diplomatái ennek az országnak, akik nem hajlandók a központi kormány intézkedéseinek engedelmeskedni. Ime két példa. *Carlin* volt római követet át akarták helyezni Washingtonba, az ottani követet *Fiodat* pedig Rómába. *Fioda* áthelyezése meg is történt, de *Carlin* nem akart *Amerikába menni.* Erre a szövetségtanács *Bourcart* londoni követet helyezte át Washingtonba és az ő helyét *Carlin*nak engedte át. *Bourcart* azonban kijelentette, hogy ő sem megy *Amerikába,* sőt inkább lemond állásáról. Ez a követ-tojácás kinos feltűnést kelt Svájcban

és máris hangok hallatszanak, hogy *töröljék el a külföldön is népszerűtlen követési intézményt.* Radikális intézkedés, amelyet bajos lesz keresztülvinni.

Balkán-szenzációk. Egész Macedónia el van árasztva proklamációkkal, amelyekben a török kormány a szultán nevében felszólítja a bolgár lakosságot, hogy nyugodtan viselkedjék és bízzék az uralkodó jóakarátában, mert neki egyformán szívén fekszik alattvalóinak jóléte, vallás és nemzetiégi különbség nélkül. Ennélfogva Macedónia keresztény lakossága *szolgáltatassa ki a fegyvereket,* hogy ezáltal még jobban megnyerjék a szultán szeretetét. A szultán máris elrendelte, hogy a macedóniai keresztényekkel emberségesen és igazságosan bánjanak. A macedón bizottság létketlen igazgatási következtében azonban *aligha lesz foganatja a proklamációnak.* Mítán *csakis a keresztény lakosságot* szólítják fel a fegyverek átadására, a keresztények bizalmatlansága nem egészen jogtalan.

A macedóniai reformokkal az utóbbi időben feltűnően sokat foglalkoznak az orosz lapok. Főleg a *Novoje Vremja* foglalkozik gyakran e kérdéssel és az orosz befolyás érdekében ír. Azt mondja, hogy az oroszok már gyakorlatból tudják, hogy Törökországra vonatkozó ügyekben az európai koncert sohasem vezetett még jó eredményre. Oroszország helyzete és viszonya Törökországhoz különbözik a többi államtól és ezért Oroszországnak a saját nevében kell eljárnia és nem az európai koncert nevében. Ugy a macedóniai, mint a szerb keresztények érdeke ezt kívánja. Ha az európai koncert csinálna meg a reformterveket. Oroszországra csak azoknak keresztülvitelle várna. Ez által a tulajdonképpeni cél nem volna elérhető, hanem csakis úgy, ha Oroszország a reformterveket maga csinálna meg és ezen saját terveket hajtja végre.

Szofia nagyban készül II. Sándor cár szobrának leleplezési ünnepére. A nagyot látó szófiai urak máris előkészítik a világot arra, hogy ez alkalommal Szófiában találkoznak a fognak az összes szláv uralkodók: *Miklós cár Sándor király, Ferdinánd és Nikita fejedelem.* Hir szerint a szófiai fejedelmi palotában már dolgoznak is az uralkodók lakásának berendezésén. A cár hadihajón fog Várnába érkezni. A leleplezés szeptember 12-én lesz és valóságos nagy szláv testvériesülési ünnepély lesz fogja magát kiadni, mert a Balkán szlávjain kívül horvátok, szlovének csehek, lengyelek és tótók is nagy számban fognak azon részt venni. Természetes, hogy e szófiai híreknek fele sem igaz.

Szélcsend.

Budapest, augusztus 14.

Láncokba verve, dermedten néz a boer szabadság a jövőbe. Fog-e virradni a látóhatáron, vagy som? S ha igen, mikor? Az új hódítók ugyan azt mondják, hogy most kezdődik csak az igazi élet Dél-Afrikában. De van-e élet, önállóság, függetlenség, szabadság nélkül? Ha az új hódítók erre a kérdésre választ kívánnak, megkaphatják egy nagy angol ferfitől: *Cronwell Olivér*től. Csak visszafelé kell lapozniuk a hazájuk történetkönyvében.

Az angolok azt mondják, hogy esőnd van Dél-Afrikában. Rend is van, serényen folyik a béke munkája, senki sem gondol már a háború epizódjaival. Sokszor, nagyon sokszor ismételtetik ezt a hódítók. De alig adnak hitelt ennek az állításnak a nagyvilágban. Be kell tehát bizonyítani. A szélcsend állandóságát, a béke munkájának máris jelentkező eredményeit be kell mutatni a nagyvilágnak: akkor talán hisznek majd az emberek. Pénz és vállalkozási kedv van bőven Angliában. Üzleti szellem is. A békemutogatás politikai játéka egybe lehet kapcsolni némi üzlettel. Nyíljék egyszerű világkiállítás a régi Transvaal vérel szentelt legnagyobb városában, Johannesburgban. Minden kiállítás a béke munkáját demonstrálja és kiállítás csak ott lehet rendezni, ahol tökéletes a béke.

Ezzel a ravasz számítással akarják az új hódítók bizonyítani, hogy Dél-Afrikában teljes a béke, a boerok remekül érzik magukat s nem is törődnek többé afféle bagatell ügyekkel, mint amilyen a szabadság . . .

Mit rejt valósággal a maga szűrkességében a délafrikai szélcsend? Messze vagyunk a nagy csaták színhelyétől, kevés igazat tudunk onnét, csak az angol lapok híradásai érkeznek hozzánk. Csak azt halljuk mindíg, hogy a boerok, vezér és közember egyaránt, boldogok s elégedettek.

Most azonban egymástól Európába érkeznek a nagy csaták szemtanúi és hősei. Es el is mondanak egyet-mást Dél-Afrika mai hangulatáról. Nagyon fontosilyentajta nyilatkozatokat ejtett tegnap Scheveningenben *Reitz,* Oranje köztársaság volt államtitkára. Ő a maga részéről sohasem kötött volna békét an angolokkal, nemcsak azért, mert államtitkár volt, hanem egyéb okok miatt is,

amelyeknek közlésével most, a békekötés után nem akarja Dél-Afrika békéjét zavarni. A maga részéről Hollandiában marad s nem megy vissza Dél-Afrikába. Az angol lapok tömördek hazugságot közöltek *Botha* tábornokról; *Botha* sohasem mondotta, hogy boldog az a nap, amelyen az angolok és boerok békét kötöttek; a Fokföldi alkotmányának felfüggesztését sem helyeselte soha *Botha* s nem is ajánlotta a boeroknak, hogy a hűségüket tegyék le, sőt éppen az ellenkezőt javasolta s hosszas alkudozás után érte csak el, hogy az angolok a fegyver-átadással is beérték. Nem igaz az sem, hogy *Botha* vagy valamely más tábornok időközli táviratot küldött volna a király koronázására; ezt az angolok ajánlották ugyan nekik, de azt válaszolták a boerok, hogy sokkal szomorubb napokat élnek, semhogy örömmel küldenek táviratot.

A néhány mondat rögtön megváltoztatja a képet, amelyet az angol híradások eddig kelteket Dél-Afrikáról. Kilátzik belőlük, hogy szélcsend van odalenn, de nem verőfényes, hanem vihartjósó. Annak a pár angol kalárnak világkiállítási tervei mint zugorodnak vásári maskarává, potemkin-falvacskává e néhány mondat elolvasása után! *Reitz* nyilatkozata bizonyára hű képét adja a délafrikai hangulatnak. Nyomósbab, súlyosabb prognózis, mint amelyet egy pár busines-ember spekulációja ad.

A *Rheinisch-Westfälische Zeitung* az angol sajtóban mindennapos körülményekkel szemben pretoriai jelentések alapján közli, hogy a boerok egyáltalán nem tettek le arról a reményről, hogy visszaszerzik függetlenségüket és állami önállóságukat, sőt ellenkezőleg, biznak benne, hogy a délafrikai kérdésben nem is nagyon sokára döntő fordulat fog beállni. A boerok csak a viszonyok kényserítő hatása alatt hagyták akba a háborút, de a meghódolást csak fegyverszünetnek tartják. Nem szolgáltatják ki az összes fegyvereket és alkalmas pillanatban országszerte gyűjtést indítanak és eljön az idő, amikor az angol helyőrség hasonló sorsra fog jutni, mint 22 év előtt. A háboru még megszilárdította az afrikander-eszmét és Anglia keservesen fog erről meggyőződni, mielőtt más államokkal gyűlik meg a baja.

HIREK

Budapest, augusztus 14.

— **BUDAPESTI NAPLO.** Augusztus 15-én új előfizetés nyílik a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetése ezen a napon lejár, méltóztatásuk a megújításról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

— **Személyi hír.** *Desseffy* Sándor esanádi püspököt a pápa pápai trónálivá és római gróffá nevezte ki.

— **A spanyol király utja.** *Santander*ből jelentik, hogy a spanyol király tegnap délelőtt odaérkezett. A lakosság lelkes ovációban részesítette.

— **Virchow nagybetege.** A mai német tudomány egyik legnagyobb képviselője, *Virchow* nagybetege, szinte halálán van. Állapota aggodalmasan rosszabbodott, testi ereje annyira csökkent, hogy folyógyógyulásában orvosai közül már senki sem bíz. A katasztrófa azonban egyelőre még aligha fog bekövetkezni, mert a betegség lefolyása hetekig is eltarthat.

Bécsi tudósítók táviratozza *Harzburg*ból érkezett telegramm alapján, hogy *Virchow* állapota nem olyan aggasztó, mint amilyenek a berlini lapok jelentették. Ma reggel az agg tudós jobban érezte magát. Könnyebben lélegzett és a folytonos álomosság csökkent. Az orvosok mindazonáltal válságosnak mondják *Virchow* állapotát.

— **Előleptetés.** A király *Antolik* Károly pozsonyi állami főreáliskolai, *Putnoky* Miklós lugosi állami főgimnáziumi, dr. *Toth* Sándor makói, dr. *Mártonfi* Lajos szamosújvári állami főgimnáziumi és *Krúger* Viktor nagyváradi állami főreáliskolai igazgatókat, jelenlegi minőségükben és állomáshelyükön, a VII. fizetési osztály harmadik fokozatába, továbbá *Matskássy* József központi szolgálatra berendelt főreáliskolai címzetes igazgatót középiskolai igazgatóvá a VII. fizetési osztály harmadik fokozatába kinevezte.

— **Szent István ünnepe.** A szentivánnap i ünnepep reggel nyolc órakor a budavári koronázó Mátyás-templomban *Fekete* Ágost tolnai plébános tartja az ünnepi beszédet.

— **Kossuth emlékték.** A Kossuth-emlékgyűmölcsa-illetékbizottság felhívja azokat, kik ez év őszén, vagy a tavasszal Kossuth-emlékgyűmölcsa-akat akarnak ültetni, hogy az állami faiskolából szerezzék be. A faiskolák igazgatója az ár és névjegyzékeket mindenkinek ingyen küldi meg. Megrendeléseket legkésőbb december 10-ikéig lehet esközölni. E határidőn túl a megrendelések *Molnár* Istvánhoz az országos gyűmölcsstermelés és fatenyésztési miniszteri biztoshoz intézhetők.

— **Hideg augusztus.** Napok óta Budapest környékén a nyaralók borzongnak és fűtésre és a városba való költözésre gondolnak. Budapestben tartósan szeles és hűvös az idő s lakóinak lelkét a közel szezon érzése csapja meg, olyan hideg van, főként estéknél. De hasonló hűvösségről érkezik hír a vidékről is. Turócmezgye felső járásában fűtenek és fagy van, ami az aratást késlelteti. De Európa több részéből is azt jelentik, hogy szokatlanul hideg van. Hegyek között pláne nagy havazások történnek s általában az az egyhangu megállapodás domborodik ki a meteorológiai intézetek jelentéséből, hogy a föld óriási területén az augusztus természetellenesen hűvös. Pedig az utóbbi évek augusztusai után éppen azt várták, hogy melegebb lesz az idei augusztus. A hónap elején ugyan áttag 19,2 fok volt, ami a normális 20,4 fok átlag alatt e szerint csak 1,2 fok különbséget jelent, míg júniusban és júliusban a meleg-deficit kétszerannyi volt, de tizenegyedikre óta rendkívül barátságosabbá váltak a napok, a higanyoszlop hét, sőt nyolc foknál is mélyebbre süllyd a normális hőfok alá. Külföldi hegyvidékekről is nagy melegdeficitet jelentenek. A Schneebergen 1450 méter magasságban 12-ikén csak 3,2 fok meleg volt, a Schneeberg és a Rax csúcsain pedig zérus alá süllyedt a higanyoszlop. A Sántisen, Svábjában, amely 2504 méter magas, 11-ikén lábnyi magas hó esett. A Sonnblicken ugyanaznap szintén esett a hó és a hőfok — 9 fok volt. Százméterenként fél foknyi hőfokszűrés mellett a Montblanc magasabb régióiban tizenhét foknál nagyobb hideg állott be, aminek következtében csak természetes, hogy vakmerő turisták a megfagyás veszedelmének teszik ki magukat. Ime, Európa néhány városának a hőmérséklete: Aussig (6 fok), Szeged (11), Bregenz (8), Levico Dél-Tirolban (9), több bajor városban és Párisban (7), Cagliari Sardiániában (14). Európán túl is vannak rendelleneségek szárazon és tengeren.

— **Szell Kálmán és a Lenau-ünnep.** A csatádi Lenau-ünnepélyről tudvalevőleg táviratilag üdvözölték Szell Kálmán miniszterelnököt, aki a hazafias ünnep sikerét mindenképp előmozdította. Az üdvözlő telegramra Szell Kálmán miniszterelnök a következő táviratban válaszolt:

Dellimánich alispán, *Zsombolya*. Szives üdvözlésüket örömmel és hálás köszönettel vettem. Bizom hazafias érzelmeikben és a haza nevében kérem mindnyájukat, kik a Lenau-ünnepélyen résztvettek, hogy, bár nem is anyanyelvük a magyar, tekintsek magukat mindig magyar hazafiának. Forrjunk össze mindannyian a magyar haza iránti szent és erős szeretetben, a közös haza boldogsága javára. Az a hazafias felfogás hassa át a Lenau ünnepelőket, mely Lenau költeményeiben megnyilatkozott és amelyely dalaiban, bár nem magyar nyelven, de magyar érzéssel megörökítette magát.

Szell.

Heidelbergben tegnap Lenau százéves születése napján a Hauptstrasse 146. számú házára emléktáblát illesztettek a város községén. Ebben a házban lakott Lenau 1831. novemberétől 1832. márciusáig, hogy Bécsben megkezdett orvosi tanulmányait folytassa. Egy sötét udvari szobakában írta meg ott a német költő sok szép gyönyörű dalát.

— **Budapest koszorúja.** Nagy feltűnést keltett a főváros tanácsának az a néhány nappal ezelőtt hozott határozata, hogy a clevelandi Kossuth-szobor leleplezési ünnepére megköszöni a meghívást, de nem küld ki senkit a városképviselőre. A határozat kissé rideg s teljességgel nincs összhangban azzal az egyenes és határozott hanggal, a mivel a polgármester csaknemrégiben is visszautasította egy interpelláló törvényhatóság bizottsági tagnak azt a vádját, hogy a fővárosnak része van a Kossuth-szoborpályázat kiírása körüli késedelmisségben. Azóta megmondolta a tanács maga is, hogy ez a meghívás visszautasításához hasonló ridegség nem illő Magyarországnak első városához s a mai tanácsülésen elhatározták, hogy koszorút küldenek a szobor talapzatára. Arra, hogy a koszorút a talapzatra helyezze, Johnston clevelandi polgármester kéri föl.

— **Az Újságírók Egyesületéből.** A *Budapesti Újságírók Egyesületének* választmánya ma délután Hótsy Pál elnöke alatt ülést tartott. A választmány meghallgatván az érdekelteket, behatárolta foglalkozott a *Magyarság* elbocsátott szerkesztőségének beadványával. Minthogy ez az ügy jogi vonatkozásaiban a választmány nagy bonyodalmat lát s mindenekelőtt ezeket kívánja tisztázni, megbizta az egyesület ügyészt, hogy az összes okmányok megvizsgálása után esetleg személyes információ alapján tegyen jelentést a választmányának van-e ok s milyen eljárásra az elbocsátott újságírók érdekében.

— **Beiratkozás.** Gerő Ferenc szép sikerrel működő katonai előkészítő iskolájában a beiratások a szeptemberi tanfolyamra mindennap délután 4—7-ig történnek.

— **A románai zsidókért.** A románai zsidók kivándorlásának ügye egy bukaresti jelentés szerint új stádiumba jutott. A bukaresti seumitások ugyanis a legutóbb kimondotta, hogy a Romániában született és ott nevelkedett zsidó nem tekinthető idegennek. E szerint a kiutasítási törvény ezekre a zsidókra nem vonatkozik. E döntvény politikai-és jogászokörökben annál nagyobb feltűnést kelt, mivel általános a vélemény, hogy a kormány maga is enyhíteni akarja a legutóbbi nagymérvű kivándorlások által okozott helyzetet.

— **A református papok magyar uniformisa.** A református lelkészek között Kontra Aladár indítványára mozgalom indult meg arra, hogy a lelkészi kar ezután egyöntetű magyar szabású ruhába öltözködjék. Nemes Mihály történeti festőművész rajzolt is három magyaros papi ruhatervet, hogy azok közül válaszzák ki a megfelelőt. Nemes Mihály terveit nagy érdeklődést keltette lelkészi körökben s megindult a hozzászólások sora, sőt a f.-borsodi ref. egyházmegeye papsága a napokban tartott értekezletén egyik mintában meg is állapodott és annak viseletét az egyházmegeye lelkészeire nézve kötelezővé is tette azzal, hogy már a legközelebbi egyházmegeyei kerületi gyűléseken, templomban, iskolában, egyházi, világi ünnepélyeknél csak papi egyenruhában lehet megjelenni. A f.-borsodiak által választott ruha csinos és magyaros. Egész hosszú, redős ösmagyar tógából áll palásttal, Kossuth-ujjakkal és gombkötő munkájú derékfövel.

— **Öngyilkos százados.** Ma reggel feltűnést keltő öngyilkosság történt a várbán. Egy még aránylag fiatal közös hadseregbeli százados agyonlőtte magát. Eddig még nincs megállapítva, hogy mi keltette az erőszakos halálba, de valószínű, hogy betegsége miatt lett öngyilkos. *Molnár* János a százados neve. Most a térrparancsnoksághoz volt beosztva. Vidékről — ahol a 23. gyalogezrednél szolgált — került fel négy évvel ezelőtt, mert gyomorbaja miatt aktív szolgálatra képtelen volt. Egyike volt a legkorrektebb katonáknak, csendes, szolid természetű és teljesen visszavonultan élt Szentháromság-utca 3. számú lakásán Csehországából származott hozzánk, ahol előkelő rokonsága van. A negyvenkilenc éves kapitány agglagény volt és egyedül lakott a Szentháromság-utcai lakásban, ahol takarítóje, *Klauz* Borbála gondozta. A századosat nagyon elkeserítette gyomorbaja, amely az utóbbi időkben súlyosabbá vált. Egy hónappal ezelőtt beadta nyugdíjaztatása iránt a kérvényt, mert érezte, hogy nem teljesítheti pontosan a szolgálatát. Ugyanakkor a térrparancsnokság épületében egy százados barátjával beszélgetve, előhuzott a zsebéből egy revolvert.

— **Látod ezt a fegyvert? Ez gyógyítja meg az én bajomat!**

Az elkeseredett embertől ekkor elvették a revolvert és megígértették vele, hogy nem lesz öngyilkossá. *Molnár* azonban mindinkább megbarátkozott az öngyilkosság gondolatával. *Müller* Erzsébet disztéri vendéglőjében, ahová étkezni járt, jolyton az öngyilkosságról beszélt. Hat nappal ezelőtt rosszul lett és beültet a térrparancsnoksághoz, hogy nem megy be, mert beteg. Takarítójeinek is feltűnt a százados betegsége és kérte, hogy hívasson orvost. A százados ingerülten válaszolta:

— Nem segít rajtam a medicina, csak a golyó!

Két nap óta nem mozdult ki a lakásból. Tegnap este két liter vörös bori hozott, azután este 9 órakor hazaküldötte a takarítójejét. *Klauz* Borbála ma reggel szokás szerint háromnegyed 6 órakor jött el a századoshoz takarítani. Gyanútlanul nyitott a szobába, ahol a rémüléttől szinte megkövülten látta, hogy gazdája élettelenül, vérző fejjel hevert a díványon. Nyomban értesítette a rendőrséget, ahonnan *Balker* rendőrségfőlegalmazó és *Tirscher* Ernő rendőrorvos mentek ki a helyszínre. A rendőrorvos megállapította, hogy a százados öngyilkossá lett. Balkézett halálvetű forgópisztolyából egy golyót röpített a bal halántékába, amely az agyvelőt átúrva a jobb halántékon jött ki és rögtön halált okozott. A golyót egy szekrény alatt találták meg. A térrparancsnokság részéről egy öngyilkosnak a térrparancsnoksághoz intézett levelét. Az öngyilkos százados ebben a levélben azt írja, hogy öngyilkosságáról csak a temetés után értesíték rokonait. Az öngyilkos holttestét a XVII. helyőrségi kórház halottas házába vitték, egyszobás szerényen berendezett lakását pedig lepeosították.

— **Elzúllott leány.** *Temesvárról* írják: A temesvári kórházban fölvetek egy *Necinsky* Thekla nevű 19 éves leányt teljesen elzúllott állapotban. A szerencsétlen leány egy krakkói nemesi család sarja, aki két évvel ezelőtt egy szűköt el s a szülői házból egy lengyel gróffal. A leányt csábítója meguntván, elhagyta és a leány teljesen elzúllott. Most a temesvári kórházban fekszik nagybeteg. Ma a leány anyja Krakkóból ideérkezett.

— **Budapest — Bécs.** Eltekintve attól, hogy Bécs a monarchia másik birodalmának a fővárosa, tehát természetes vetélytársa Budapestnek, ez a város az, amely hozzájuk legközelebb esik és amelyely összehasonlítanak bennünket — a hátrányunkra. A délelőtti Bécs, a császárváros természetesen sokkal előbbre van minden tekintetben, mint Budapest, amely még csak egy századdal ezelőtt is jelentéktelen, valami különös szerepre se igen méltott két külön város volt a Duna két partján. A versenyben azonban nem maradtunk jelentékteleneknek. Bécs sok tekintetben visszaesésben van, míg Budapest, a most már egyesült két-egyváros fiatal energiával halad előre a fejlődés útján. Es szörnyű sok áldozattal, milliókat és milliókat áldozta oda a fejlődés feltételeit s tagadhatatlanul teljesen magára hagyott. Ezt a várost nem igen istápolja a munkájában se uralkodói kegy, se az államnak valami különös jóakarata. Ilyen viszonyok között és tekintettel arra, hogy Budapest fejlődésének munkája voltaképpen csak pár évtizedre vezethető vissza, becületünkre válik az az igénytelen kis táblázat, amelyely a statisztikai hivatal megajándékozta a polgármester dolgozó-szobáját. A rajz azt az arányt tünteti föl, amelyben Bécsben és Budapestben pusztította a lakosságot az utolsó harminc esztendőben a halandóság. Az első évben száz ezer ember közül Bécsben három ezer, Budapestben pedig negyvezerszáz ember halt meg. A különbség tehát óriás volt s tekintettel arra, hogy éghajlati viszonyunk körülbelül egyez, semmi egyébre se vezethető vissza, mint hogy közegészségügyi tekintetben mértetelenül mögötte maradtunk Bécsnek. Bécs persze nem állapodott meg ott, ahol harminc esztendővel ezelőtt állott, hanem ma már odáig jutott, hogy száz ezer ember közül csak ezerkilencszáz hal meg esztendőnkint. Budapest is majdnem erejét túlhaladva dolgozott azon, hogy csökkentse a halálzási átlagot. A piszkos városból — tisztát, a betegből egészséget termeltettek, milliókat és milliókat áldoztak vízvezetékre, csatornázásra, kórházakra, vásárosarnokokra, gondoskodtak a fertőző bajok elleni védekezésről, kiűrték a pincelakásokat és a tulzultott kvártélyokat s szerencsésen odáig jutottunk, hogy nyolcvanötben a két város között ez volt a halálzási arány: 2810 (Bécs) — 2860 (Budapest). A rákövetkező év már nem igen jöhet számításba. Az nem volt normális. Egyszerre öt járvány pusztított a fővárosban: kolera, difteritisz, croup, vörheny és himlő. Ebben az esztendőben száz ezer bécsi közül 2660, száz ezer budapesti közül pedig 3610 ember halt meg. De minden nyavalya dacára még az a két arány is kedvezőbb, mint amilyen Buda és Pest egyesítése idején volt a halálzások aránya Bécs és Budapest között. Azóta aztán újra rohamos a haladás. Ezelőtt nyolc évvel már éppen az volt a halálzási arány Budapestben, ami Bécsben. Azóta is körülbelül egymás mellett halad a két város ebben a tekintetben, sőt tavaly valamivel kedvezőbb volt a budapesti numerus a halálzások arányára nézve, mint a bécsi. — Nagy kitérés és küzdelem eredménye ez, ami előtt meg kell hajolni annak is, aki szívesen szereti lebecsülni Magyarországnak fővárosát — Bécs javára. A fiatal Budapest nagyon végtelenül fontos szempontban, az egészségesség dolgában utolérte Bécsét.

— **Életant báró.** Lembergől táviratozzák, hogy *Bruniczki* Széver báró ma reggel revolverrel agyonlőtte magát. A hatvesztendő báró társtulajdonosa volt a Mária Helena-malomnak. Néhány évvel ezelőtt nagy anyagi csapás érte, mert a szeszgyárában szabálytalanságot idéztek föl s e miatt óriási pénzbürságot kellett fizetnie. Ezóta mindig pénzügyi bajokkal küzdött a báró, akinek családjában rövid idő alatt ez már a harmadik öngyilkosság. Felesége, *Fredro* grófnő öngyilkos mániában szenvedett s végre egy hal meg, hogy konyhakéssel elmeszette a torkát; a báróné halála után pár hét múlva fia, aki egyéves önkéntes volt, szintén öngyilkos lett.

— **Közösnyilváníttas.** *Kempfné-Borostyáni* Irma urnő fölkerit bennünket a következő nyilatkozat közlésére:

Mélyen lesújtva boldogult fivérem *Borostyáni* Nándor halála miatt, ez uton mondom hálás köszönetet mindazoknak, akik mély fájdalommal enyhíteni siettek, a párisi magyar egyetnek, az elhunyt szerető, önteláldozó, jó párisi barátainak s a távolban mindazoknak akik résztvevő soraikkal fölkeresni kegyesek voltak. Jóságos részvétükért áldja meg az Isten mindnyájukat.

Páris, augusztus 10. 1902.

Kempfné-Borostyáni Irma.

— **A legújabb trust.** Amerikában új trust alakult. Azok a gyárak egyesültek, amelyek aratószerszámokat gyártanak. A trust alaptőkéje hatszáz millió korona.

— **Öngyilkos sikasztó.** Egy lipcsei dohány-és szivar-nagykereskedő *Perlemann* a múlt esztendőben egymillió márká esikasztása után megszűköt. *Perlemann*, akit négy nappal ezelőtt letartóztattak, ma mint nekünk *Lepesből* táviratozzák, a rendőrség fogházában öngyilkos lett.

— **Mátyás király szobra.** Kolozsvárról táviratozzák: Fadrusz János szobrász, a kolozsvári Mátyás király-szobor alkotója, ma táviratban értesítette a kolozsvári szoborbizottságot, hogy a szobrot utnak indította.

— **Halalos gépkocsikázás.** Évrenxből táviratozzák: Midőn ma *Sire, Vanderbilt* sógora, a nejével automobilon kocsizott, a nagysebességgel rohanó kocsinak egyik pneumatikája szétrepkedett. A kocsi neki ment egy fának, mely az út mellett állott. *Sire*, aki maga vezette az automobilt és neje is életüket veszítették, a mechanikus sulyosan megsebesült.

Párisból táviratozzák: *Breton* ismert automobilversenyző egy gyakorlat alkalmával összeütközött egy motorocsival, melyet *Marius* hajtatót. A motorokosi felrobbanása folytán szenvedett égési sebebbe *Breton* belehalt.

— **Tűzoltó-kongresszus.** Holnap nyílik meg Egerben az Országos Tűzoltó-Szövetség XV. kongresszusa. Már ma az ország minden részéről sok tűzoltó érkezett Egerbe. A vasutnál *Jankovics* polgármester és *Majzik* alispán fogadták a vendégeket. *Óváry* Ferenc orsz. képviselő a pályaudvaron köszönetet mondott a vendégeknek a szövetség nevében a nagy-számu megjelenésért. Ezután a pályaudvartól bevonultak a felbogarodott városba. Sok ezernyi nép várt a tűzoltókat a díszes diadalparádán és lelkes ovációkban részesítette őket. Ma különféle szakülések voltak; a tulajdonképpeni nagygyűlés pedig holnap lesz.

— **Szekula Gyula ünneplése.** A kassa-oderbergi vasut kereskedelmi osztályának tisztikara ma ünnepelte *Szekula Gyula* főosztályának huszonegy éves szolgálati jubileumát. A szakszervezői tisztviselői kara *F. Farkas* László főosztályvezetője alatt jelent meg az ünnepléni hivatalos helyiségében s *Farkas* hosszabb beszédben méltatta főnökük érdemeit és tisztelőiknek és ragaszkodásuknak adott kifejezést. Az ünneplésnek *Scharf* Arthur osztálybeli tisztviselő akvarelljeivel díszített albumot nyújtott át, mely a szakszervezői művészesen kalligrafált üdvözlő felirátát és ügyosztályunkat az összes tisztviselők aláírását tartalmazza. A jubiléum főosztályvezetője, aki több száz üdvözlő táviratot és levelet kapott, meghatóttan köszönte meg a szép ünneplést.

— **Ellenszertüléseinek áldozata.** Szegedről táviratozzák: *Gavrilov* Zsivan mokriai gazdnál végrehajtást akartak foganatosítani. Gavrilov azonban ellenszertült és megtámadta a csendőröket. Nagy József és *Nóler* Sándor csendőrök kénytelenek fegyverüket használni és *Gavrilov* Zsivánt leszúrták. Gavrilov sebébe belehalt. Nagy Gábor csendőr-alezredes Szegedről a helyszínére utazott.

— **Az amerikai magyarok zászlója.** Azt a zászlót, amelyet az Országos Nemzeti Szövetség küld az amerikai magyaroknak, e hónap 17-én, vasárnap viszik nagy utjára. Ebből az alkalomból ünnepes bucsuzás lesz. Az ünnepen, amelyen *Baldás* Árpád igazgató-elnök mond istenhódzatot a zászlónak s az Acélhang daloskór a Szózatot és a Himnusz énekli, vasárnap, 17-én délelőtt háromnegyed nyolc órákor lesz a Keleti pályaudvar iromiokozata előtt, ahol *Zsenti* József, a szövetség New-Yorkba utazó zászlóvivő küldötte a kibontott zászlóval jelenik meg. Az ünnep nyilvános.

— **Szerencsétlenség a gyakorlatóron.** A Sopronban állomásozó tűzrezd ma lögyakorlati közben sulyos szerencsétlenség történt. Egy élesztőtés elszakította egy Schrammel nevű tüzernek a jobbkarját és a balkeze két ujját. A szerencsétlenül járt tüzért haldokolva vitték a helyorségi kórházba. A baleset közben még egy-két katona is könnyebben megsérült.

— **A trafikok munkaszünet.** Méltánylást érdemlő ügyben szólal föl a következő felhívásban *Magyar* Mátyás fővárosi dobánytöredés. A felhívás így hangzik:

A trafikok már több eredménytelen kísérletet tettek, hogy a minisztérium engedélyezze nekik, hogy vasárnap délután 2 órától zárva tartassák trafikjukat. Nem akarunk itt arról értekezni, mennyire méltányos volna henteiként néhány óra pihenés az állam e nap-számomának kik naponta reggel 7 órától este 9-ig huzzák az igát, csak azt említenek fel, hogy az állam el lehet a vasárnapi dobányárusítás nélkül is, hiszen vannak országok, ahol minden dobánymonopolium, de a trafikok nem nélkülözhetik, ők a esekéyre hasonlóból élnek, ha mégis kívánják a munkaszünetet, akkor bizonyosan nem ütköznek üzleti érdekeikbe, tehát az állam sem károsodik. A trafikok munkaszünet-bizottsága egy memorándumot akar a miniszter elé terjeszteni az összes trafikok aláírásával, felkéri tehát az ország összes trafikosait, írjanak egy levelezőlapot Magyar Mátyás címére. (VII., Kazinczi-utca 6.) hogy akarcják-e a munkaszünetet.

— **Házasság.** *Tasnady* Gyula elfjegyezte *Mihályfi* Dóra Lenket Zsigmond, a Magyar Újságkiadók Országos Szövetségének jegyzője e má 19-én vezetett oltárhoz a bécsi IX. kerületi zsidó templomban *Stein* Ilza kisaszonny.

— **Fürdővendégek kegyelme.** *Szepes-Váraljáról* írják: A baldoezi fürdővendégek körében nagyobb-szabásu mozgalom indult meg, hogy a branyiszkoí hősöknek emelt emlékoszlop a kegyelmez méltóan átalakítsák. 20-án nagy ünneplést rendeznek a

Branyiszkon, este pedig a gyógyfürdő nagytermében hangverseny lesz, amelynek jövedelmét az említett célra fordítják.

— **Az orvosi fakultásról.** A budapesti Tudományegyetem orvosi fakultásának iskola-orvosi és egészség-tanári kuzsát tartanak szeptember 15-től december 15-ig. Azok akik a kuzsuson részt akarnak venni, az orvosi dékánhoz címzett diploma-másolattal, működési és illetőségi bizonyítvánnyal felszerelt kérvényeiket szeptember 5-ig az orvosi dékáni hivatalba nyújtásuk be. A tanfolyamra, ha 20 orvos-doktor nem jelentkezik, szigorú orvosok is felvétolnek. — A harmadik évre beiratkozott orvoshallgatók, kik az új rendszerű első orvosi szigorlatot még le nem tették, vagy ismétlésre, vagy pótvizsgára vannak utasítva, mulhatatlanul jelentkezzenek szeptember 4-én délelőtt 11 órákor az orvosi dékáni hivatalban, nehogy e vizsgálati szabályrendelet 13-ik §-a alapján tanulmányi idejükből veszítsenek.

— **Családi dráma.** A feleségére s az anyósára emelte ma fegyverét *Mach* István géplakatos s az anyósát meg is sebesítette. A merénylő lérij külön-váltan él a feleségétől, *Halmesleger* Rózáttól; ma délután fölkereste az asszonyt, hogy mielőtt bevonult fegyvergyakorlatra, elbucsuzzék a feleségénél levő kis gyermekétől. Az asszony nem akarta a kis gyermeket megmutatni, mire *Maoh* István előrántotta a revolverét s rálőtt a feleségére. A golyó nem talált, ekkor a revolvert *Mach* az anyósára, *Halmesleger* Lórinére irányította s a golyó könnyebben megsebesítette a merénylő lérij anyósát. A merénylőt a rendőrség le-tartóztatta.

— **Leégett árvaház.** Kölnből táviratozza tudósítónk, hogy sieglaki Szent-Ágost árvaház az éjszaka leégett. A tűzveszedelmet elsőknek az apácáknak vette észre, mikor a lángok már az ő szobájába is becsaptak. Az árvagyermekeket hamarosan kivitték a szabadba. Az épület rövid idő alatt porrá égett.

— **Turista szerencsétlenség.** St.-Maurice hegyvidékén a Textalban lezuhant *Patisser* párisi turista, aki családjával indult a veszedelme hegyiutra. *Patis-sier* túlságosan magára merészkedett, hogy gyermekeinek havasi gyopárt szedjen. Családja lent maradt egy pihenő állomáson. A szerencsétlen turista feleségének és gyermekeinek szemeláttára zuhant a mélységbe.

— **Egy kis fia halála.** *Beregszászról* írják: *Márton* Mózes gáti (Beregmege) lakos lovát a osepőlgépből kifogva itatni vitte. A hámat a hámfával együtt a lovakon hagyta. A háma minden lépés-nél odaütődött a lovak lábához, amitől a lovak meg-bokrosodtak s a község utcám végigszárgulva *Kass* Mózes oitani lakos négy éves kis fiát, aki éppen a gyermekmenháza igyekezett, édes anyja szemeláttára agyontaposták.

— **Betörés egy rendőrtanácsonál.** *Orincsey* László rendőrtanácsos Delej-utca 10. számú lakását tolvajkulcsal elnyitotta egy ember és különböző holmit összeszedve meg akart ugrani. A szomszédok észrevették a betörést és üldözöbe vették a tolvajt, akinek sikerült elmenekülnie, de a lopott holmit futas közben elhajtotta.

— **Halott a vasúti sín.** A munkácsi vasúti állomás közelében vasárnap reggel a vasúti síneken egy agyonzútot holttestet találtak. *Korényi* János husz éves asztalossegédet ismerék föl benne. Azt hiszik, hogy *Korényi*, aki veszekedő ember volt, agyon-verték s már holtan tették a vasúti sínekre, hogy úgy tűnjék fel a dolog, mintha öngyilkos lett volna. A vizsgálatot megindították.

— **Az osztályorsnjáték húzása.** Az osztályorsorsjáték mai húzásán *harmincezer* koronát nyert a 25361 számú sorsjegy; *ötezer* koronát 89-03 85179 79407 és 92030; *kétezer* koronát 58126 80675 44672 és 2648; *ezer* koronát 32270 89567 és 91267; *ötstáda* koronát 54639 68110 93556 96411 16838 44025 71480 90487 2446 85045 68898 18241 14936 21788 80289 5604 8674 37163 56767 61268 90253 60587 90172 80317 98110 83255 92592 30820 25959 és 36438.

— **Fővárosi Orfeum.** *Waldmann* Imre igazgató szombaton este nyitja meg orfeumában a második évadot. A pompás specialitású műsoron csupa Budapest számára egészen új látvány van. A föllépő művészek közül *Nuscha* Melika, *Lily* Tiso, *Petra* Pultera és *Theresita* hölgyek a női szépség ritka bokrétája. A Vessely-csoport rendkívüli újdonsággal mutatkozik be. Egészen új látványosság a budapesti közönségnek az amerikai *Gobelins* artisták, akik színes rongyokból varázsolják elő a legpompásabb képeket. Kiváló erőik még az *Astor* Belmont komikus kerék-párosok, *Batignoles* excentrikusok, a *Postillions* hölgyegyüttes stb. Nem hiányzik az artisták közül *Batmann* Károly, a magyar komikus, aki egészen új programmal lép föl és aki *Aranyossy* Klára kisaszonnyal gondoskodik arról, hogy a *Fővárosi Orfeum* az idén is loyaltathassa a magyarosítás munkáját.

— **Cigányzene a Telefon Hírmondóban.** Ma esti cigányzene közvetítésével kellemes szórakozást nyújt elő-fizetőinek a Telefon Hírmondó. Nyolc órákor megszólal a Hírmondó *riadléje* s ki sem mozdulva otthonról, pompás cigányzenéket hallhatnak az abnonessék egészen 11 óráig. E cigányzene-átvitelt az Emke-kávéházból közvetíti a Telefon Hírmondó. E zenévitelt azonban megszakított szeptember 8 óra 15 perkor, mikor a külföldi tévészárókatok olvasztva fel a beszóló uság és fél 10—10 óráig, midőn az est folyamán érkezett legújabb hírek felolvasása van napirendün.

Egy magyar püspök levele.

— *Kun Bertalan a youngtowni magyar reformátusokhoz.* —

Budapest, augusztus 14.

Ohio állam Youngtown városának Amerikába vándorolt magyar protestánsai azzal a kérdéssel fordultak *Kun Bertalan* tiszáninni ev. ref. püspökhöz, hogy küldjön nekik magyar papot most alakított egyházuk részére. Erre a kérdésre *Kun Bertalan* a következő nemes levélben válaszolt:

Szeretett hitsorosim!

Nagyraecostülöm és megbecsülöm azon bizalmatokat, melyek távol szülőföldetekől, Magyarhontól, lelkészletelés előljből hozzám folyamodtatok. Dicsőrem és magasztalom azon nemes törekvéseket, hogy letelepedési helyetekben, új hazátokban is főcöl tüstétek ki azt, hogy Isten dicsőségére, vallásos erkölcsi életetek tartatása és tökéletesítése végett, egyházat, magyar református egyházat alapítottatok. Kívánom szívből, hogy legyen ez állandó, virágzó és üdvözöz részletekre.

Örömmel tölti el lelkemet azon értesítések is, hogy az egyház alapításában, mint írtátok, az angol református testvérek és az ott székelő belmissziói társulat hathatósan segítettek; kész templomot, díszes paplakot ajándékoztok és a lelkész fizetését évenként 800 dollár felajánlásával biztosítottátok. Nagy hálaért vagytok ez által kötelezve, legyetek is és hálátokat bizonyítsátok be, kedves hitsorosim, az által, hogy legyetek oly vallásosak, hitben erősek, kegyességre törekvők, mint az angol hittestvérek.

En, hogy lelkészetek legyen, kívánásotok szerint igyekeztem megbizástokban eljárni; kerestem, felhívtam újabb lelkészek közül többeket arra, hogy vállalkozzanak a hozzátok való menetelre, bár magunk is szükiben vagyunk a lelkészeknek, de bizony eddig még egy sem vállalkozott, melynek oka leginkább az, hogy ahhoz kötötték a lelkész kiküldését, hogy az, akit küldök, három nyelvet beszéljen, a magyar nyelven kívül, latinul, tótul és németül. Ilyen lelkész aligha találkozik, mivel református lelkészeink tisztán magyarok — különösen idegeneknek a tót nyelvtől, ezt nem beszélük, sőt nem is értik. De oka ennek az is, hogy református lelkészeink hű magyarok, erősen köli őket a magyar földhöz forró és igazi hazaszeretűk.

Azonban, bár eddigi utánjárásom nem sikerült, mást próbálom erre nézve, hírlapok utján hívom fel lelkészársaimat a vállalkozásra, talán így jobban fog sikerülni a lelkészletelés. Legyetek ezért békettérrel, míg fáradozásomnak sikerülni fog hozzátok alkalmas lelkészt küldeni és ha ez megtörténik, azt ajánlom nektek, mint Amerikába kivándorolt más testvéreink az egyház alakítása után már teljesítették is, tudniillik tartás-tól fenn a magyar hazabeli ev. ref. egyházakkal az összekötöttest. Ők alakulásuk után csakhamar irtak hozzánk, egyházi íőhatóságunkhoz, a konventhez s ez kinyilatkozta nekik, hogy örömmel létesíti a velük való összekötöttest. Meg is küldött nekik egyházi törvényeinket, melyekben egyházi szervezetünk egész rendszere benfoglaltatik. Szívökre kötöttük, hogy mondjanak mindhaláltig hűvek azon vallásos hithez, honszeretethez, melyet még itthon, az édos magyar hazában, az anyai tejjel magukba szívátok, szeressenek jó hirt, nevet, dicsőséget ott a messze távolban is a magyar névnek, a magyar haza szent földjének, melyen kivül — habár vendégszeretben részesülnek is másutt — ninosen számukra hely.

Ezen testvéri óhajunk és kérelmünk száll hozzátok is levelünkben s a felétek szellők szárnyain lengő óhajainkban; nyissátok meg ezek előtt szíveteket, lehettek ti is, meggondolván fájdalmas szívet azt, amit halhatatlan Széchenyink mondott: „Hogy oly kevesen vagyunk magyarok a föld színén, hogy még az apagyilkosnak is kegyelmet kellene adnunk, hogy számunk szaporodjék“.

Nagy mondat ez, testvéreim! Egy, a magyar haza sorsa felett fájdalmas busongó szívnek oly igaz nyilatkozata ez, melyet imádság gyánadt kellene hirdetni minden hazáját, nemzetét híven szerető magyar embernek, a messze távolban is, hová a kenyérekereket nehéz munkája hajtott ki titeket is, szánandó testvéreink.

Szeretjük azonban mi, honmaradt testvéreitek hinni azt, hogy habár a szűkebb kénszerített is titeket más hazát keresni és ez bővebben adja is nektek a mindennapi kenyeret, mint az édos magyar haza adta: de nem jobb izü az a miénknl, melyen ti feleltetek; tehát nem feledkeztek meg e hazáról, ennek termények, szép rónáról, bérces vidékeiről, nem felejtitek el ennek szép hangzatos nyelvet, meglantjátok erre távolban születendő gyermekeiteket is és ha a jó Isten megáldja nehéz munkátokat, melyet hogy áldjon is meg, szívükből kívánjuk, — visszatértek szülőföldetekre, követvén a vándor-

madaraknak honszeretetre tanító példáját — amelyek vissza-visszatérnek azon vidékre, ahol vidám tavaszt s áldásos napfényvel ragyogó nyarat élveznek.

Ezen hitben, ezen reménnyel élve irrom nektek ezen sorokat, ígérvén, hogy kívánságotok szerint azon lesztek, hogy küldhessék nektek olyan lelkészt, aki ezen általam fentebb említett tulajdonságokra, erényekre oktassanak, vezessenek, az ezeket szivetekben sugalló honszereteten titeket erősítsen.

Ezek után az Urnak kegyelmébe és szeretetébe ajánlván titeket, kedves hűsorsosim, vagyok a távolban is szerető atyátokfia

Miskolcon, Borsodmegye székhelyén, 1902. augusztus 6-ikán.

Kun Bertalan,
ev. ref. püspök.

A német trónörökös szerelme.

Budapest, augusztus 14.

Megint egy fejedelmi sarjadéknak a szerelmi regényéről van szó. A regény hőse Frigyes Vilmos, Vilmos császár fia, s a német trón örököse. Szerelmének a tárgya pedig Gladys Deacon, egyike az amerikai milliomos leányoknak, akik Marlborough hercegné, a milliárdos Vanderbiltnek a leánya fogadott örököse. A Matin röpiit világá a szenzációs szerelmi regénynek a híré, s hangsúlyozottan erősíti a szerelmes história valóságát, amelyért föltétlenül jóttál. A legromantikusabb részletekről van állítólag biztos tudomás, s tud arról is, hogy Vilmos császár és fia közt már heves jelenetek voltak. A titkot az a gyürü patantotta ki, amelyet Frigyes Vilmos herceg a dedánytól, Viktória királynőtől kapott. Ez a gyürü többnyire ott volt a herceg ujján s mikor Vilmos császár nem látván ott nemrégiben, egészen természetesen megkérdezte, hogy hol a gyürü, a herceg egyszerűen csupa igazalom lett és kitörő hevességgel nagy kijelentéseket tett. Hogy le akar mondani a trónról, a rangjáról, az uralkodásról. E mögött a heves válasz mögött titok lappangott s azt is megtudta aztán a császár. A gyürü az amerikai leányok, mint eljegyzett mátkának az ujjára került örök hűségi fogadalommal. A császár, mikor mindezt megtudta, hír szerint nevetett s azt mondta a fiának, hogy ifjúság boldonság, neki is voltak ifjú korában ilyen epizódjai. Így mondja el mindezt a francia lap s egyben feltárja a fiatalok közeledésének és találkozásainak romantikus jeleneteit.

A német trónörökös londoni utazása alkalmával ismerkedett meg Gladys Deaconnal. Miss Deaconnak nagyon érdekesek a családi körülményei. Atyja, Parker Deacon kilenc évvel ezelőtt Cannesban agyonlőtte Abellie francia diplomatát, akiről azt hitte, hogy viszonya volt a feleségével. Kiderült, hogy az asszony ártatlan, s a gyilkost egy esztendő fogságra ítélték. A börtönben saját rubáját használhatta, megtarthatta szakállát és ötödik hónapi fogság után ítéletesen szabadon is bocsátották. Közben felesége vádpőrt indított ellene és a bíróság ki is mondtotta a válsát. A házaspár leányát a férjnek ítélték oda.

Gladys Deacon vagyonánál és nevénél fogva a legelőkelőbb amerikai társasághoz tartozott. Atyja azonban nem nevelhette föl, mert kalandos, nyugtalan életet élt, anyja pedig a bíróság döntése következtében nem viselhette gondját. Ekkor Marlborough hercegné, aki szüleit Vanderbilt-leány, vállalta el a gyönyörűen fejlődő leányka nevelését és bevezette a legelőkelőbb angol társaságba. Gladys Deacon kissé magas alakú, melankolikus természetű, ábrándozó leányka.

Ádigg, amíg Frigyes Vilmos hohenzollerni herceg, a német trón örököse, aki most husz éves, megismerkedett a bájos amerikai misszel, nem volt alkalma közelebb megismerkedni fiatal leányokkal sem Berlinben, sem Bonnbán. Mikor a szép Deacon Gladys meglátta, a saive hamarosan ellágyult íranta s ugyancsak jól érezte magát Marlborough hercegné vidéki birtokán. Dél-előtünkint künn a mezőn ovesegés, neretgélés közben folyt a lawn-tennis-játék, az estét pedig festelen családi körben töltötték el együtt. A szentimentális természetű herceg tízezen udvarolnaki kezdett neki. A leány elpirult, de nem szól semmit. A herceg ismételte, orró vallomá-sait mire a kis missz elhalványodott és elutott. Ez csak megerősítette a herceget érzelmében és nyíltan bevallotta szerelmét. Lehet, hogy missz Deacon elmondotta a dolgot Marlborough hercegnének és ennek tanácsa szerint járt el, amikor egy nap így szólott Frigyes Vilmos herceghez:

— Uram, szeretem önt éppen úgy, amint ön szeret engem. De önhöz és magamhoz is méltónak fogja tartani, ha azt kívánom, hogy vegyen el feleségül, de ne titokban és morgantikusán, amint családjának egyes ágaiban szokás volt, hanem nyilván, körvényesen, úgy hogy mindenki tudjon róla.

Bivonyára nagy belső harc folyt le erre a fiatal herceg lelkében. De szerelme győzött habozásán. Három nappal később a herceg fölkereste ismét a leányt és egyszerűen így szólott hozzá:

— Ime, fogadja szerelmem zálogát. Fogadja el ezt a gyürüt, amely szent emlékem. Talizmán, amelyet dedányán, Viktória királyné maga ajándékozott nekem és megígértette velem, hogy csak jövendő feleségem kedvéért fogok tőle megválni. Megesküdtem rá. S ime, most önnök adom.

S azóta az egyszerű gyürü ott van a leány ujján.

„Tököl a tanulóknak.”

Budapest, augusztus 14.

Ki ne ismerné a budapesti Tököl intézetét, azt a régi, ódi nagy kuriát a Zöldfa-utóban, amelynek homlokzatáról, szent Ozirill betűi mellett, vörös márványba vésva, magyar nyelven e szavak hirdetik megkapó egyszerűséggel a nemes célt: „Tököl a tanulóknak?” Nincs az országban ember, aki, ha csak a már szállóigévé vált felirata révén is, erről az intézetről ne hallott volna. A Rendeletek Tárában megjelent új miniszterelnöki rendeletek erre az intézetre vonatkoznak s zárókövet képezik ezen intézet eddigi igazgatásának, alapkövét egy szép és jobb jövőnek.

Tököl Száva királyi tanácsos aranyaskantusy vívő, több nemes vármegyének táblabírája s az 1790. évi nevezetes országgyűlésen Csanád vármegye követeként, a görög-keleti vallású és szerb eredetű, de minden irében magyarra vált, híres Tököl-család kevermesei és vizesi ágának utolsó sára, még életében, 1838. évi augusztus 21-én tett alapítványát 1840. évi szeptember hó 6-án kelt s két év múlva bekövetkezett halálával, 1842. október 7-én kihirdetett végrendeletével megerősítvén, ebben Pesten, a Zöldfa-utóban egy nagyobb és annak szomszédságában egy kisebb házat, ezenkívül Arad megyében 55/4 lánca földet és 108.000 forint készpénzt oly oállal és rendelkezéssel tett le alapítványul, hogy annak jövedelméből a magyar szerb korona országairól származó, görög-keleti vallású, szerb nemzetiségű ifjak felsőbb tanulmányaik elvégzésében segélyeztessenek és pedig oly módon, hogy a Tököl intézet nevét viselő pesti nagyobb házból szabad lakást és teljes ellátást élvezzenek s tanulmányaikat a pesti m. kir. tudományegyetemen folytassák, kifejezve kívánságát, hogy intézetében szerb nemzetiségű, de hazafias szellemű és a magyar kultúra haladása alatt álló nemzedék neveltesse. Ez alapítványának kezelésére s az intézet felügyeletére Tököl a Pesten székelő Matiaza Szarvasca nevű irodalmi egyletet rendelte, mely egylet abban az időben alakítottott néhány igaz magyar érzelmű, hazafias szerb által akkor, amikor a nemzetiségi viszályok még teljesen ismeretlenek voltak s a szerbeket is, miként a magyarokat, a magyar haza iránt igaz szeretetnek lángja hevítette.

Az 1848. évi tavaszának eseményei — úgy lehet számitó iránnyal — a szerb hazafias hűségét, nagyon csekély kivétellel elsöpörték s nagyon rövid időre azután, hogy a magyar s szerbbel váltva küzdött a közös ellenség, az országot elnyomó török hadak ellen, ádáz ellenségként állott egymással szemben a két testvér. Csabos, de a következmények tanúsága szerint türes ígéretek, az akkori patriárka s néhány vezető egyen mellőzött és sértett egyéni ambíció s más kicsinyes okokból az évszázados harmonia erőszakos diszsonanciába fullt, csak a szabadságharc rémes eseményeit s ezek között Szent-Tamást hogy említssem. A szabadságharc befejezte után, amikor a nagyhangú bécsi ígéretek vajmi apró csekélysegekre zsugorodtak össze, a higgadtan gondolkozó szerbek kezdték belátni, hogy épp úgy, mint az 1790-ik évben — amikor a „remítens” magyar országgyűléssel szemben az udvari politika a temesvári „illy tartománygyűlésnek” elnevezett szerb kongresszust jászotta ki báró Schmedield altábornagy, mint országári biztos, valamint Papilla és Szeosujác tábornokok vezetése alatt, — ismét csak eszközök voltak a célhoz, s miután megtették kötelességeiket, sutba kerültek igényeik. Amde ez a belátás még nem eredményezte a magyarokhoz való általános, őszinte oszlatkozást, minék épp Tököl Száva volt lelkes szószólója a temesvári kongresszuson, amikor láttnoki erővel, hazafiaságtól lángoló beszédben öta hűsorsosait az udvari ígéretekben való hiszékenységtől s esdve kérte őket, hogy oszlatkozzanak a magyarokhoz, helyezkedjenek a magyar törvények oállma alá.

Tököl intézete a szabadságharc leveretését követő időben nem virágozott föl, stagnált. A Matiaza, amely működésének körébe — tán épp a bécsi barátság révén — a politikát is bevonta, 1863. évben székhelyét Ujvidékre tette át, ahol nemskára reá, 1866. évben, vele szoros kapcsolatban megalakult az Omladina. A székhely áttételének körülménye lehetlenné tette a Tököl-intézet felett való eredményes felügyeletet, a nemes alapító intencióinak megvalósítását. Az alkotmány visszaszerzése idején Deák Ferenc aggród gondall ügyelt a nemzetiségekkel való békés harmonia visszaállítására s gondoskodásának mintha már-már megett volna a kívánt eredménye; az ország minden vidékén, különösen a fővárosban a magyar-szerb viszony mind bensőbbé vált; Érkel Ferenc megkomponálta Brankovics György című operát s a csárdás hangjai után vajmi gyakran voltak hallhatók a kóló mélabus akkordjai. Az egész szerb intelligencia Deák Ferenc táborában csoportosult. Deák Ferenc bölcsességének s puritán jellemének behatása alatt nem is leketett máskép, a szebb jövő reményével volt eltelve minden kebel. Emlékezzünk csak Deák 1872. január 23-án mondott, örökbecsű igazsággal telt beszédére. Amde mindez nagyon rövid

ideig tartott rövidebbig, mint amennyi elegendő lett volna a helyzet teljes tisztázásához a teljes konszolidációhoz. Bekövetkezett az 1876. október s vele mintegy varázslásra, változhat a viszonyok is. Erős akció indult, mely még erősebb reakcióit szült. A Matiaza rossz helyen volt Ujvidéken s a Balkán szélén mindinkább kényelmetlenül lett. Miletics teljes erővel dolgozott. A pesti Tököl-intézet nem lehetett a Matiaza kezén meghagyni s nem lehetett túrni, hogy az ország szívében, hiányos ellenőrzés és felügyelet mellett a teljesen más intencióval bíró Tököl-intézet, céljától nemcsak eltereltesse, hanem melegyárává tettesse: a hamis jelszavakkal felbuztatott, egységrontó nemzetiségi aspirációknak, Tököl, a jó, a nemes hazafi tisztá, becsületese ögére alatt.

A király 1877. október 28-án kelt legfelsőbb parancsából tehát — miután az előzőleg Budapestre való visszatérésre felhívott Matiaza a visszajövetelt megtagadta — a budapesti Tököl-intézet igazgatása és szellemi felügyelete, a Matiazaóltól elvettett s elrendeltett, hogy „mindaddig, míg erre megieelői teletek közeg találtaték,” a Tököl-intézet igazgatása és szellemi felügyelete a pesti szerb egyházközségre bízassék. Ezzel a szükségparancsoltá intézkedéssel a budapesti Tököl intézet életében az annyira kívánatos konszolidáció helyett megint csak ideiglenes állapot keletkezett, annak minden hátrányával együtt, mert ez az ideiglenes állapot nem válhatott sem az intézet fejlődésének, sem az alapító intenciói megvalósításának előnyére. Hogy csak a legfontosabbat említssem, az intézet a mai napig sem volt képes az alapító által tervezett internátusszerű szervezetre áttérni s így a növendékek még ma sem részesíthetők oly nevelésben, mint amint a nemes célu alapítvány nyújtani hivatva lenne. Az intézetnek mintegy 650.000 korona vagyonra legnagyobbértékű értékpapirokban van elhelyezve s kamathozadéka a 4% kius mellett, anyagi oldalról is, majdnem lehetetlenül az internátus életbevitelét; az intézet háza a célnak meg nem felel, öreg falai roskadoznak s a bontó csákányra várnak.

Széli Kálmán körültekintő gondossága, államférfi bölcsesége és széves látköre kormányvalétnékre már letelején észrevette e nemzetiségi politikai szempontból oly fontos nevelő-intézet szerbi bajait és hiányait s nem kerítte el a figyelmét az a téves irány sem, amelybe az intézet, Tököl nemes intencióinak ellenére, az idők és körülmények következtében, a politikai konstelációk s ezer más ok miatt terelgett. A részletek alapos megfontolása és beható tárgyalások után szerencsés kézzel nyult a megoldáshoz, mint ahogy szerencsés kézzel sikerült neki a szerb egyházi autonómiának már-már meglekelt ügyét is az idei eredményes kongresszus összehívásának engedélyezésével és jóindulatu eljárásával ismét szabadba tenni. A szerb ügyek iránt mindenkor tanusított jóakarata eszközte ki a király jótyó évi február hónap 7-én kelt legfelsőbb elhatározását s ez a forrás a Rendeletek Tárában immár megjelent s minuciozus gondossággal kidolgozott szervezeti szabályoknak, amelyek hivatva lesznek e fontos intézet fennállását, fejlődését s az alapító intencióinak megvalósítását is most már véglegesen biztosítani. A rendelkezések abban kulminálnak, hogy a Tököl-intézet vagyonra teljes biztosíték mellett, jelzálogos, tehát nagyobb hozadékú kölcsönökbe való beletetés végett, a teljes bizalomra érdemes kongresszus választmányi kezelésre bíratk, az intézet szellemi vezetésére és igazgatására pedig válogatott s intelligens szerb elemekből patronátus alakították a mindenkori budai szerb püspök elnöklete alatt.

Az új rend az 1902/3. tanév elején lép életbe s Széli Kálmán neve, mely a hazai szerb egyház történetébe már ékes betűkkel van beírva, reorganizatoriként az intézet történetében is tűndőkölni fog, az alapító, Tököl Száva neve mellett. Tököl Szávanak hervadhatlan érdeme, hogy a nemzetiségéhez és vallásához tartozó ifjuság hazafias nevelését, művelését lehetővé tette, nem kisebb azonban Széli Kálmán érdeme sem, hogy felismerve az alapítvány fennállását veszélyeztető viszonyokat és körülményeket, körültekintő intézkedéseivel a haladást gátló okokat elhárította s az intézetet hatalmas és önzetlen támogatással a haza s a szerb nép javára is eredeti céljának megmentette.

J—oh P.

Dal a bitófüről.

Egy párisi lap írja, hogy valamely francia gyarmatban néger asszonyt akasztottak. A hóhér művelését egy európai fehér nő végezte.

„Milyen leány! Milyen leány!”

Igy sóhajtoz fel egynehány Gyengevérű férfi-massza, Mely a fenti hírt olvasva, Tudja, hogy már neki vége, Oda minden büszkeségre; Nagy osapás ez, katasztrófa, Elveszett az akasztófa!

Hogy ma már a kis lány, nagy lány Orvos, ügyvéd az még hagyján; Klient ide-oda vonssol, Receptet ír, gyógyít, boncol, Nem is olyan szokatlan ez, Így a révbe könnyen evez, De az talán mégse járja, Hogy ő a bitó királya.

De hát divat, hogy az asszony,
Még a bitófián is hasson.
S majd ha rajta lesz a puha,
Kacér, piros bőhér-ruba,
Es mialatt selymes karja
Gyengén, lágyan rácsavarja,
Rácsavarja a kötelet,
Szól a bűnös: „Isten veled!”

„Isten veled, szép leányka,
Ki a fejemet lerántja!
S ki a nyakam átöleled,
Hóhérléany, Isten veled!
Azt, hogy loptam, hogy raboltam,
Kasszát furtam, gyilkos voltam,
Egy gazságotat se bánom,
Csak te szeress, hóhér-lányom!”

A delinkvens így udvarol,
Es a lányka tarol, tarol,
Tarol törzset, tarol nyakat,
Nyomán piros vér is fakad;
Kezében béd, kés vagy kötél
Féltős lényeket ösztökél;
S már a nóta így hallható:
Padra fél, vérpadra, Kató!

- xi.

SZÍNHÁZ, ZENE

**** Városligeti Szinkör.** A Három kívánság ma eredetileg tervezett szereposztásában került színpadra a Városligeti Szinkörben. Katica szerepét Csongori Mariska játszotta, aki a premier napján megbejégedett s csak ma léphetett föl újra. Kedves temperamentummal, sok ötlettel játszott a szinkör kedveit primadonnája s különösen nagy hatást ért el egy angol betéttel. A többi szereplők: Sziklai Kornél, Feld Olga, Eörsy Iza, Gabányi, Parányi, Gömöri s Latabárné osztokdátok még a sikerben. A vidám operettet holnap délután is játszzák a szinkörben. Este Ujházy vendég-felléptével a *Lengyel zsidó* című francia színművet ismétlik meg. Szombaton Ujházy a *Párisi szegények* című drámában lép föl.

**** A színházak tűzbiztonsága.** A városházán új szabályzatot dolgoztak ki a színházak tűzbiztonsága ügyében. A szabályzat-tervezet a közmnkák tanácsa is hozzájárult s a rendőrség szintén ellogadta a benne foglalt intézkedéseket. Pótlólag fölveték még azt a rendelkezést is, amit az Operaház igazgatósága kívánt: hogy a színházak teljesen elzárt egyes helyiségeiben így például az erkélyen legyen megengedve a dohányzás. A tanács ennek a hónapnak a végéig fog a szabályzat-tervezettel foglalkozni s aztán a közgyűlés elé terjeszti.

**** Carmen Sylva operaszövege.** Carmen Sylva Románia költő-királynéja, mint Bukarestből táviratozzák, egy operalibrétót íezett be, amelyhez a zenét Ferdinand Bajor herceg írta. Az operát ez év őszén adják először Münchenben.

**** Fővárosi Nyári Színház.** A krisztinavárosi szinkörben holnap, pénteken, két előadás lesz; délután 3 órakor íéi hejyarakkal gyermekelőadásul *Hóhérléany* és a *hét törpe* című látványos tündéres rego kerüli színpad; este íél 8 órakor pedig *Tíz a leánygymnáziumban* című operettnak lesz a bemutató előadása. A szép zenéjű mulattató operette *Serpente* Gaston, szövegét pedig *Ordonnau* és *Keroul* írták. Krescsányi igazgató nényes új jelmezeket és díszleteket csináltatott az ujdonsághoz melynek főbb szerepeit Perényi Margit, F. Kállay Luza, Jámbor Ilona, Földi Frda, Berzsenyi Julia, Mihályi, Környei, Izsó Miklós, Sziklai és Ferenzi játsszák.

**** Bemutató-béret a Magyar Színházban.** A Magyar Színház igazgatósága a nyári színet után meginduló szezonjának ujdonságaira béretet hirdet. E bemutató-béret szeptember 1-én kezdődik és husz estére szól. Bérelni lehet a Magyar Színház titkári hivatalában, e hónap 16-tól kezdődőleg szeptember 1-ig. délelőtt 10-12 óra között. A mult évi bérelok számára az igazgatóság főntartja helyeiket e hó 22-ig, azontul azonban azok is eladásra kerülnek.

**** Délbábok hazája.** Az Uránia színháznak fölülte érdekes darabja már teljesen kész. ugy hogy a szombati megnyitót előadásán teljes szépségében kerül bemutatásra. A szöveg tanúságos és fölülte mulattató, Haranghy György képei pedig a lehető legkülönösebbek.

**** Vidéki színészet.** Komjáthy János jól szervezett színtársulatával most kezdte meg előadását *Mármaros-Szigeten*. A vígjátéki személyzet *A szősbán* mutakozott be, melyben az legnagyobb sikert *Grod* Valeria aratta. A jeles tehetségu fiatal művész nagy hatást ért el s a közönség az egész est folyamán lelkesen tapsolta.

VIDÉK

(Pes vármegye közgazgatási b'zottsága) ma délelőtt ülést tartott, *Bemeczy* Ferenc főispán, v. b. t. t. elnöklése mellett. Az ülésen a többek közt ott voltak: *Baross* Pál, *Freyssinger* Lajos, *Förster* Aurél, *Bemeczy* Lajos alispán, *Belladgh* Imre tiszti

íőügyész, *Dalmady* Győző árvaszéki elnök, *Fazekas* Ágoston íőügyész, stb.

Az adóbefizetésre vonatkozólag, jelentette a pénzügyigazgatóság, hogy *egyes* adóban 305.880 korona föl t be a mult hónapban, míg tavaly júliusban a befizetés eredménye 330.506 korona volt s így az idén az eredmény 24.626 koronával kevesebb. A hadmentességi-adó s a követtelt adók általában kedvező módon folytak be.

Tahi közsében az értelmiség között nagy a viszálykodás. Ez legutóbb abban nyilvánított meg, hogy a községi jegyző és a végrehajtó keményen összeszóllakoztak s végül a jegyző elverte a végrehajtót. A községi előjárásról, elbíralva az ügyben történt följelentést, a jegyzőnek adott igazat s a végrehajtót kitette a hivatalából, aki most a közigazgatási bizottsághoz öllebeztet. A közigazgatási bizottság a községi képviselőtestület határozatát íőgöben tartva, *Belladgh* Imre tiszti íőügyészt küldötte ki az ügy megvizsgálására.

Dubrovcsky László t. íőügyész előterjesztette a közigazgatási bizottságnak az 1902. év első felében teljesített működésére vonatkozó jelentését.

A jelentés során, nagyon súlyos teherként említi föl a vármegye, hogy az állam, amely a *székházi-épületnek nagyobbik felét teljesen elfoglalta a pestvidéki törvényszéket*, ezt semmiképp sem hajlandó elhagyni, noha a vármegyének már égető szüksége volna a helyiségekre.

A vármegye most újra kéri a kormánytól a *pestvidéki törvényszék kihelyezését* s kijelenti, hogy ennek tevében még áldozathozatalt sem zárkózik el.

(Nagyvárad) város mai rendes közgyűlésén Halász Lajos a helységnevekről szóló törvény végrehajtásával kapcsolatosan meginterpellálta a polgármestert a városhoz érkezett német nyelvű katonai átiratok ügyében. *Rimler* Károly polgármester az interpellációra azt felelte, hogy örömmel hallotta a hazafias felszólalást és kijelentette, hogy a város a német átiratokat vissza fogja utasítani. A közgyűlés elhatározta többek közt, hogy a város egyik utcáját *Tisza* Kálmánról fogja elnevezni. *Tisza* Kálmán szülő-házát emléktáblával jeölli meg és bizottságot fog kiküldeni, mely Biharmegye hasonló bizottságával érintkezésbe lépjen az elhunyt államférfi szobrának felállításá ügyében. A *Kossuth-ünnepre* vonatkozólag elhatározta a közgyűlés, hogy az ünnep rendezésére *Rimler* polgármester elnöklése alatt a különböző pártokból alakult tíz tagu bizottságot küldjenek ki.

SPORT

Budapesti nyári löversenyek.

— Első nap. —

Budapest, augusztus 14.

A holtsezonnak immár vége. A löversenyek hirdetői, a piros falragaszok megjelentek az utszéli oszopokon s az utcaikat nyaralásból hazatért, barna arcu gavalérok lepik el. Közbe-közbe felhangzik a hordárok és rikkanások vidám kiáltása:

— Program! Program! Biztos tipeg.

Es mi kell a magyarnak más, ha nem biztos tipeg. Boldog, aki jóbarátságot köthet egy istállógye-ekkel, vagy valaki olyannal, aki nappal három lépés közelről lát egy versenylvot, mert, hogy jockey barátunk is akadjon, arról nekünk, polgári földi halandóknak le kell mondanunk.

A kávéházak kis asztalainál tipegő részvénytársaságok alakulnak, végigmérik a lovak esélyeit s kimondják az ítéletet, hogy Mindegy még a top wightlet is még 3 fonttal jobb, mint Töppertyü. Bucelains-tól kezdve leszármaztatják a ménék és kancák családládját s így esik meg, hogyha az iskolásdeákolt azt kérdi tanárja, hogy mit tud Japán íővárosáról, Tokióról, a nebulónak a híres mén jut eszébe, szemét lehunnya s ugy kezd darálni:

— Tokio... Captain Violet, majd a Matchless-szövetség, majd Péchy Andor lova... Kilencéves... Napagedlben van ménesben. Apja Talpra-Magyar, anyja Tötleány...

A borbély-üzletben a segéd, amíg borotvál, részint tipegket mond, részint tipegket kér s mig szappannal keni be arcot, a legnagyobb szakavatottsággal fejti ki, hogy mérd kell Fagonnak megnyernie a Szent István-díjat.

Totalizátorra magyar! — Hangzik a jelszó. Vilamos, konflis, gummirádis eszevesztett hajszában röpül holnap délután a versenyterre s mig az izgatott férfienek a totalizátor-bódék körül sűrűg, forog, addig a tribün előtti fűvön a tél- és negyedvilág előkelő hőlgyei lejlik csábos sétájukat.

A lovak, a játékosok időnként változnak, de a kép mindig ugyanaz marad. Aztán kiteszik az induló lovak számát, a szinesdresszű, csámphás gnómok lovak hátán gubbasztva megjeleennek a pályán... Sorba állanak, felbásoznak az indító-gép szalagja s végigharosan a kiáltás:

— Start!

Az első nap legnevezetesebb versenye az igazgatási díj.

Indulók:

Rose S. 57 (Wetherell), Clavigo 50½ (Wilton), Kolengye 50½ (Russel), Kiss me 58 (Cleminson), Topaze 53 (?), Györgylovag 62 (Adams), Pumus 50½ (Huxtable), Töppertyü 53 (Bulford S.), Akárhogy 57 (Slack), Davensberg 61 (Toral), Mindegy 66½ vagy Garáda 54½ (Michaels), Perlasz 62 (Bonta), Olympias 50½ (Southey), Cleo 57 (Holmes).

Hogy ezek közül melyik lesz az első, azt csak felsőbb hatalmak tudják előre. Sporttudósok szerint a Springer-istálló, a Milne-istálló kiküldöttei és Rose S. között döl el a verseny.

Jelöltjeink:

- I. Pázmán-Bakony.
- II. Kocsi-Niki-Midas.
- III. Springer-istálló-Rose S.
- IV. Orion-Blaskovich-istálló.
- V. Herzdám-Elég.
- VI. Maestro-Mr. Redgrey-istálló.
- VII. Béga-Royal Flush.

A budapesti löversenyek eredményét mindazok, akik nem mehetnek ki a versenyterre, a Telefon Hirmondó útján tudhatják meg leghamarabb, mert a Hirmondó két futamonként, az egyes versenyek lefutása után azonnal részletes tudósítást olvastat fel a versenyek eredményéről. A löversenyeredmények felolvasására kétszeres riadójellet hívja fel az előzetők figyelmét a Telefon Hirmondó.

TÖRVÉNYSZÉK

§§ A jászberényi pörkölték. Jászberényből táviratozzák: A választás alkalmából elküldött pörkölték ügyében a bíróság Almásy Géza volt főispánt és Török Aladár választási elnököt egyetemlegesen tízenegyszerhétvenkét korona 92 fillér összegben és 2500 korona perköltségben elmarasztalta, mely összeg 15 nap alatt letétbe helyezendő.

TÁVIRATOK

New-York, augusztus 14. Egy port-of-spaini távirat szerint 1100 fónyi fölkelő csapat támadást intézett Cumana ellen. A város védelmezőinek száma csak 350.

London, augusztus 14. A király elutazott Londonból, hogy jachtján Cowesbe menjen.

Sidney, augusztus 14. Uj-Dél-Wales mindkét kamarája elfogadta a nők választójogáról szóló javaslatot.

Vilmos császár Olaszországban.

Róma, augusztus 14. Krug, a monte-cassinoi benedekrendi kolostor főapátja, az a hivatalos értesítést kapta, hogy Vilmos császár legközelebbi olaszországi útja alkalmával meg fogja látogatni a kolostort.

Viktória királynő szobra.

London, augusztus 14. A Reuter-ügynökség értesül: A gyarmati konferencián ma megállapodtak a gyarmatok, hogy hozzá fognak járulni Viktória királynő Londonban felállítandó nemzeti emléksobrának költségeiben. Kanada 30.000, a Fokgyarmat 20.000, Uj-Zeland 15.000 és Natal 10.000 font sterling összegű hozzájárulást ígért.

Közgazdasági táviratok.

New-York, augusztus 14. (Terménytösdé.) (Zárlat.) Gyapot: New Yorkban helyben 9.— (9.—), Aug.-ra 8,45 (8,40). Novemberre 8,80 (8,74). New-Orleansban helyben 9.— (9.—). — Petroleum: Stand white New-Yorkban 7,20 (7,20). Stand white Philadelphianban 7,15 (7,15). Refined in Cases 8,50 (8,50). Credit Balances at Oil City 1,22 (1,22). — Zsír: Western steam 10,65 (10,75). Robe és Brothers 10,80 (10,85). — Tengeri irányszata! gyenge. — Augusztusra —.— (—.—). Szeptemberre 57.— (58). — Dec.-re 46,½ (46,½). Buaa irányszata engedő. — Piroc ősi helyben 76,½ (76,½). Aug.-ra —.— (—.—). Szept.-re 73,½ (73,½). Dec.-re 72,½ (73,½). Májusra 74,½ (75,½/s). Gabona szállítási díja Liverpoolba 1,½ (1,½). — Káté: íair Rio 7, sz. 5,½ (5,½). — Aug.-ra 4,95 (5,20); októberre 5.— (5,10). — Liszt: Spring Wheat clears 2,95 (2,95). — Cukor: 2, 10/16 (2, 10/16). — On: 28,52 (28,59). — Rész: 11,60—11,70. (11,60—11,77). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

Chicago, augusztus 14. (Terménytösdé.) (Zárlat.) Buaa irányszata engedő. — Aug.-ra 70,½ (69,½). — Szept.-re 70,½ (70,½). — Tengeri irányszata gyenge. — Szept.-re 61,½ (62,½). — Zsír: Szept.-re 10,30 (10,60). — Okt.-re 10,85 (10,52). — Szalonna short clear 11,57 (11,17). — Sertészsír: Szept.-re 15,95 (16,—). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

KÜLÖNFÉLÉK

A nyomor...

A nyomor piszkos keretéből,
Kittündököl a képed,
De szivedből — mindenki vallja —
Jót, szepet ez élet viharja
Gyökereitől kitépett.

Szived gyöngédelen kevélység,
Sivár vadásg tanyája:
Ki éretted izadva fáradt,
Szégyenled a szegény anyádat,
Mert nincsen szép ruhája.

Apád sorvasztó kűzködésén
Nem lágyul az irgalomra,
Körüléd éhség javeszékel
S rajtad csillag piperevel
Hívalkodik a pompa.

És én leborulok előtted,
Átkot szórván a sorsra,
Mely mindig alatomba' támad,
Mely zord inségbe dobra bájad,
Szivedet kirabolta.

Bródy Mihály.

— A **dortrechtli boer-muzeum.** Mikor a párisi kiállítást bezárták tavaly, a Transvaal pavillonjában kiállított tárgyakat, amelyeknek sok lelkes nézője volt, nem vihették vissza Dél-Afrikába, olyanok voltak ott a viszonyok. A boeroknak egy igaz barátja, Hidde Nyland Dortrechtben átvette az összes tárgyakat, a kiállításból hazájába hozta és ott ezek alkották meg a minap megnyitott boer-muzeum alapját. A kiállításban egy nagyobb helyiségben a diszhelyen van Krügernek Hiolin által készített szobra. A szobor oszlopok által tartott csillagos baldakin alatt áll. A szobor és a baldakin középpontja volt a párisi boer kiállításnak. Az oszlopokba csupa angolokra és boerokra vonatkozó jellemző mondások vannak bevésve a világ valamennyi nyelvén. A szobor mellett megvan az számtalan koszoru, amelylyel a párisi kiállítás látogatói a boerok iránt érzett szimpátiájuknak kifejezést adtak. Ugyanabban a szobában látható Krüger, Steyn, Joubert és sok más boer vezér képei. A másik szobában sok szép és praktikus tárgy látható, amelyeket boer foglyok készítettek Szent Ilona és Ceylon szigetén. Különösen érdekesek a boerok által fogásguk idején kiadott újságok. A másik tereben vannak a boeroknak felajánlott díszajándékok. A legérdekesebb ezek közül a pompás Bratina, egy hatalmas, aranyból készült és drágakövekkel ékesített serleg. E remekművet, mely plasztikus képekben mutatja a boerok guerilla-háborúját, hetven ezer orosz ajánlotta föl Cronje tábornoknak és hőseinek. Az ajándékozók fényképeit hét izléseesen díszített album tartalmazza. Általában Cronje tábornok kapta a legtöbb ajándékot. Az említetten kívül látható a muzeumban egy francia polgárok által fölajánlott díszkard és Moszkva város serlege, ame-

lyet szintén Cronjenak szántak. Ott van továbbá egy Joubertnek ajándékozott babérág és egy Krügernek Lier-ben (Belgiumban) fölajánlott gyönyörű művi vasból való babérág és bronzosportozat, amelyet ötszáz németországi Keresztély nevű ember ajánlott föl névrokonának, De Wett Keresztélynek, továbbá egy értékes és díszes album, amelyet németalföldi művészek ajándékoztak Leyds transvaali ügyvivőnek. Még érdekesebb az etnográfiai kiállítás amely főbb termet foglal el. Ott láthatók Transvaal termékei, ásványok, közöttük egy kétezer forint értékű aranydarab, továbbá sok kitűnő állat. Oránzs még nincsen képviselve a kiállításon, mert ennek a kiállításnak tárgyai a transvaali pavilonból kerültek ki. De majd pótolják a hiányt, mert úgy tervezik, hogy a dortrechtli muzeum állandó kiállítás lesz, amely hű képét nyújtsa az egykori boer-országok műveltségének és fejlődésének. A boerok iparát, állattenyésztését és földművelését szemléltetően mutatják be ezekben a termekben. Régebben és most használt fegyvereiknek mintái is láthatók, közöttük egy primitív ágyu, amelyet a majubai útközvetben használtak. A boerok iparáról, kereskedelméről, intézményeiről számtalan statisztikai táblázat és kimutatás ad fölvilágosítást. Több érdekes apróságon kívül ezek között van Krügernek nádból készített széke, amelyért műkedvelő gyűjtők már óriási árt kínáltak; ott vannak a transvaali pénzek, érmeik és emlékérmek. Van azonkívül a kiállításban egy Vöröskereszt-terem teljesen felszerelt Mooy-féle tábori kórházzal, egy másik terem a boerokra vonatkozó könyveknek, folyóiratoknak gyűjteménye. Igaz, hogy a kiállítás egyelőre még hiányos és különösen a legutolsó háború történetéből még sok a pótolni való. Sok értékes anyag van erre vonatkozólag az egész világon elszéledt boer harcosok birtokában. Rajtuk áll, hogy ezeket a fontos okmányokat és egyéb dolgokat adják át a muzeum részére, mert ezek nem az egyes ember tulajdona, hanem az egész nemzeté, amelynek hősi küzdelméről tesznek tanúságot.

— **Gallifet naplója.** Gallifet volt francia hadügy-minister emlékirataiból legutóbbi számában a La vie Parisienne is közöl egyes részeket. Az egyik a nőkről szól a következőképp: „Les femmes, les femmes, il n'y que ça” — így énekeltek 1870-ben a csapatok, mikor kivontunk, hogy Sedánnál összebatalassunk magunkat. S a mei fiatatság, amely a „korrupció 18 évről” (oszárság) hallott egyet-mást beszélni, azt képzei, hogy a császárság alatt mi mindnyájan együtt és külön Lauzun-ök vagy de Sade marquis-k voltunk. Időről-időre öszejezők egy szalonban egy öreg kisasszonnyal, aki igyekszik mindig elpirúni, valahányszor engem lát, mivel az a hirem, hogy utalatos vagyok, szatir voltam uniformisban. Ez mind nem igaz. Csak két asszony emlékét őriztem valójában. Az egyik a császárné, a másik Deslignes Anna... A többiekéről, akikkel megismerkedtem, nem érdemes megemlékezni.” A minisztériumból való kilépéséről így emlékezik meg Gallifet: „Waldeck mindig gyámkodott fölöttem, mint egy gyermek fölött. Ez természetesen nem vonzott engem, de kedvet ébresztett bennem, hogy csinyt kövessék el. Istenemre, egyik

nap a kamarában ugyancsak volt munka. Idegeim tulieszültek voltak, el voltam keseredve mint egy csinos asszony, akit mindenki bosszantani akar. Oda kiállított mindenkinek, a minisztereknek, képviselőknek, katonáknak és újságíróknak: „Elég volt! Többet nem látok engem sem előről, sem profilban.” S elhagytam a kamarát egyedül, hogy a hadügyminisztériumba menjek pakolni. Utközben mondtam magamban: „Ou, ez a banda, örülök, hogy visszakérülhetek klubbomba.”

— **Kinin-monopolium.** Olaszországban most életbe lépett a kinin-monopoliumról szóló törvény. Az olasz gyógyszerárak ezentel csakis egy helyről, a turini nagy katonai gyógyszerártról hozathatják a kinint. Az új törvény nagy áldás lesz egész Olaszország lakosságára nézve, mert ismeretes dolog, hogy sehol másutt nem pusztít a malária olyan roppant mértékben, mint Olaszországban. A maláriának pedig tudvalevőleg egyedüli ellenszere a kinin. Az új törvény célja éppen az, hogy ezt a szükséges orvosságot még a legszegényebb néposztályok számára is olcsó pénzért hozzáférhetővé tegye. Eddig ugyanis Olaszországban is, mint mindenütt a világon, csak gyógyszerárakban volt kinin kapható, még pedig éppen nem olcsó áron, mert a gyógyszerárak egész önkényesen szabták meg az árat. Ez a visszas állapot most az új törvényvel megszűnik Olaszországban. A kinin ára az egész országra nézve egységesen és igen olcsón van megállapítva, azonkívül pedig minden dohány és sóelárusítónál kapható lesz. A kinin-monopolium hasznát az olasz kormány a malária teljes leküzdésére fogja fordítani.

— **Egy francia műköpláló.** A francia Succé neve Jean Marin és huszonhétéves. Művésze abból áll, hogy tíz napig elől táplálkozás nélkül. Produkciót úgy mutatja be, hogy belelelszik egy nehéz tölgylakoporsóba, amelybe ablaknyíláson keresztül lehet látni. Nem víz magával egyebet különös fekhelyére, mint egy üvegcsé éhért s három-négy csomag dohányt. Marin ugyanis szenvedélyes dohányos, azonkívül fanatikus anti-alkoholista, aki csak annyit enged meg magának, hogy „feltámadása” után egy pohár citromlével kevert pezsgőt iszik meg. Az éhezés után még vagy három napig nem vesz rendes eledelt magához, hanem csak bouillonnal táplálkozik. A párisi lapok a mellett bizonykodnak, hogy Marin mutatványiban semmi csalás nincs.

— **Esküvő a halottaságon.** A bécsi Zsófia-kórházban esküvő volt, amilyen mostanában gyakrabban szokott megenni. Egy Rosa Goller nevű harminokétesztendő leány súlyos betegen fekszik a kórházban, napjai meg vannak számlálva. A leány tudta, hogy nincs már menekvés a számára, azt a vágyát jelentette ki tehát, hogy halála előtt meg akarna esküdni a völégényével, egy Kar Schilhavy nevű munkással. A kórház papjának fáradozásai meg is valószínűsítették a haladók leány kívánságát. Az esküvő után a szomorú férj még sokáig ült nagybeteget felesége ágyánál.

REGÉNY

SZEGÉNY EMBEREK.

(Foma Gorgyjejev).

Irtta: GORKIJ MAXIM.

(47)

— Marha! — kiállt Svancev s látta, amint Svancev mellbelőki a parasztot, aki hálából lekapja a süvegét s elszempolyog.

— Tökfejű! — ordította Svancev s nagyot ütött a paraszt hátára.

Foma föluggrott s hangosan mondta:

— Te! Ha még egyszer hozzányulsz...

— Micsoda?! — kérdezte Svancev s hirtelen Foma felé fordult.

— Gyer ide Stjepan — mondta Foma.

— Te paraszt — vágta oda Svancev megvető hangon, miközben Fomára pillantott.

Foma fölhuza a vállát s egy lépést tett előre. Hirtelen örült gondolat támadt agyában. Kárörvendő mosolygás látszott az ajkán s így szólt a parasztnak:

— Vágd el a tutaj köteleit!

— De, uram.

— Hallgass! Vágd el!

— De...

— Vágd el! Vigyázz, hogy ne vegyék észre.

A paraszt kezébe vette a fészét, odament a tutaj köteleihez, egy párszor nagyot ütött a kötelekre s aztán visszament Fomához.

— En nem felelek érte, uram.

— Ne félj semmit.

— Már uszik — suttogetta a paraszt ijedten s keresztet vetett. Foma mosolyogva nézte a tutajt, s szívében valami csodálatos, csiklandozó félelmet érzett.

Az emberek még mindig botorkálva jártak föl s alá a tutajon, egymást lökdösték, miközben hölgyeknek segítettek az öltözködésnél. Kacagtak. A tutaj lassan, tétovázva fordult meg a vizen.

— Ha a hajók felé sodorja őket, — suttogetta a paraszt — elpusztulnak.

— Hallgass!

— Megfulladnak.

— Akkor csolnakon mégy értük s kimented őket.

— Helyes. Köszönöm. Mégis csak emberek szegények. Az ember nem tehet ilyesmit.

A paraszt most már megelégedetten s mosolyogva ugrott ki a tutajról a partra. Foma ott állt a víz fölött s nagyon szeretett volna átkiabálni, de hallgatott, mert félt, hogy ezek a részeg emberek még jókor észreveszik, hogy bajban vannak s kiugranak a partra. Nagyon örült, mikor látta, hogy a tutaj ringatózik a vizen s hogy perceről-perere eltávolodik a parttól. Ugy érezte, hogy minél távolabb van a tutaj, annál messzibbre száll ki az ő lelkéből is a sötét fájdalom. Csöndesen lélekzett, szivta a jó, tiszta levegőt s érezte, hogy agya megtisztult. Az uszató szélén Sasa állott, hátat fordítva Fomának. Foma nézte ezt a csinos termetet s önkéntlenül is Medinszkájára gondolt. Sasa kisebb volt. Szívében sajgó fájdalmat érzett most s hangosan, gunyolódó hangon kiáltotta:

— Hé! Isten veletek... ha-ha-ha!

A sötét emberi alakok hirtelen a tutaj közepén egy fekete foltnak olvadtak össze. Megálltak. Közöttük és Foma közt hideg és fényes víz-sáv csillogott. Egy pillanatig esőnd volt.

Hirtelen állati félelemtől eltelt ordítás halatszott s a szellő Foma felé hozta Svancev sikoltó, vékony hangját:

— Segítség!

Valaki, valószínűleg a szakállas ember, mély basszus hangon ordította:

— Vizbe fojtanak bennünket. Itt vízbe fojtják az embereket.

— Hát emberek vagytok ti? — kérdezte Foma kacagva. Izgatott volt.

Az emberek örült rémülettel eltelve szaladgáltak a tutajon, amely ingott lábaik alatt s haláni lehetett, amint a föllázadt vizek csobogtak, zugtak és morogtak lábaik alatt.

A kiáltásoktól reszketett a levegő, az emberek ide-oda ugráltak, a kezükkel hadonásztak s csak Sasa karcsu alakja állott mozdulatlanul a tutaj szélén.

— Tiszteltetem a rákokat, — kiáltotta Foma.

Foma egyre vidámabb lett, minél jobban távolodott a tutaj a parttól.

— Foma Ignacjevics — kiáltotta Ustisev bizonytalan, józan hangon — vigyázzon magára! Panaszt tesztek.

— Majd ha megfulladtál, följelenthesz! — felelte Foma kacagva.

Gyilkos! — mondta Svancev zokogva.

(Folytatása következik.)

Nyilttér.

THE MUTUAL

new-yorki életbiztosító-társaság.

A társaság vagyona:

1898. dec. 31-én	1,437,913,603	frank
1899. „ 31-én	1,563,961,000	„
1900. „ 31-én	1,687,840,168	„
1901. „ 31-én	1,828,181,200	„

Magyarországi vezérigazgatóság:

Budapest, IV., Károly-körút 26.

(Az e rovat alatt közöltteknek sem tartalmáért, sem alakjáért nem felelős a szerkesztőség.)

A BUDAPESTI NAPLÓ telefonja.

Szerkesztőség	56-12
Kiadóhivatal	54-39

KÖZGAZDASÁG

Az ország termése.

— A földművelésügyi miniszter jelentése. —

Budapest, augusztus 14.

Augusztus 10-ikén észlelt állapotokat tüntetnek föl a gazdasági szakértőknek utolsó jelentései, amelyek alapján a földművelésügyi minisztérium most tájékoztatja az aratás eredményéről az ország közönségét. A próbacselepek szerint az őszi búzatermés hozama jó közepesnek és jónak jelezhető a következő vidékeken: a Duna-Tisza-közén, a Tisza-Maros-szögén, a Duna jobbpartján, a Duna balpartján, a Tisza jobb- és balpartján; közepes és jó közepes a termés a Királyhágón túli részeken. A minőséget illetően a buza magtermésének hektoliterenkénti átlagos súlyossága megközelíti a 79—80 kilogrammot, mert a termés vármegyéenkénti átlagokban többnyire 76—82 kilogramm között ingadozik. A végleletek tekintve azonban, a buza kvalitása tekintet nélkül a vármegyei átlagokra, egyes esetekben leszáll 73—75 kilogrammra is, viszont azonban fölemelkedik néhol egészen 84 kilogrammra.

A búzával beretelt terület volt az 1900-ik évben végzett felvételek szerint 5 877,378 kat. hold, leszámítva ebből a 2%-nyi elemi csapás okozta teljes kárt, marad az egész országban 5 000,078 kat. holdnyi búzaterület. Az augusztus 10-ig beérkezett próbacselepek adatai szerint országos átlagban és kat. holdanként remélhető mintegy 7-8 métermázas szemestermény és így végeredményében megközelítőleg 44-86 millió métermázas buza. A múlt évben termelt összesen 33-73 millió métermázas, ennélgyva az idei búzatermés körülbelül tizenegymillió métermázával kedvezőbb.

Az őszi rozs és kétszeres területe 2,004,450 katasztrális ho dat tesz ki. Ebből elemi csapásra leszámítva mintegy 2%, maradt tehát loaratasra 1,984,380 kat. hold.

Igy tehát ez utóbbi területnek országos átlagban és kat. holdanként a valószínű terméseredménye 6-92 métermázas, vagyis összesen remélhető rozsból és kétszeresből mintegy 13-60 millió métermázas. A múlt évben az összes rozs- és kétszeres-termés volt: 11-27 millió métermázas. ennélgyva az idei valószínű termés közel 2-5 millió métermázával kedvezőbb.

A tavaszi árpa aratása, a felvidéki és Királyhágón túli részek magasabb vidékeit kivéve, nagyobbára szintén teljesen befejezett, sőt a hordással és osepeléssel is nagyon sok helyen elkészültek. A termesztési módok változatlanul jó közepesek, különösen mennyiségileg; minőségileg már kevésbé jók, mert sok a sárgás és barna színű árpa, amelynek inkább csak takarmányozás szempontjából van értéke. Az érés, kaszálás és behordás idején esőtől nem szenvedett árpa kifogásolatlan minőségű; ilyen kvalitású árpa előfordul mindenfelé. Az árpaalv be-

vetelt terület volt 1,790,940 kat. hold, elemi kárra 4%-ot számítva, a learatott terület tesz: 1 719,340 kat. holdat, amelyről országos átlagban és kat. holdanként remélhető 7-42 métermázas, vagyis összesen mintegy 12-75 millió métermázas. A múlt évben termelt összesen 10-90 millió métermázas, vagyis a folyó évi árpa-termés megközelítőleg mintegy 2 millió métermázával kielégítőbb.

A zabtermés általában meglehetősen, sőt jó közepes: a Duna-Tisza közén a Tisza Maros-szögén és a Duna jobbpartján; középszerű az ország többi részeiben. A zabbal bevetelt terület volt 1,788,227 kat. hold. Ebből 8%-ot, vagyis 52,150 kat. holdat elemi csapásokra számítva, learatott terület 1,685,000 kat. holdra becsülhető, amelyről kat. holdanként és országos átlagban remélni lehet 6-85 métermázasát, vagyis összesen mintegy 11-5 millió métermázasát. A múlt évben termelt 9-88 millió métermázas és így a folyó évi valószínű termés több mint 1 1/2 millió métermázával kedvezőbb.

A kukorica fejlődését az utóbbi 10 nap alatt uralkodott szárazság és hőség annyira megakasztotta, hogy több helyen már gyenge közepérmésre is aig volt remény; az augusztus 10. és 12-iki — jóformán az egész országára kiterjedő — eső azonban részben megjavította a termesztést, megadván a földnek a szükséges nedvséget. Az évszakhoz képest a vetések nagyobbra még mindig el vannak ugyan maradvá, de a kapott eső után remélhető, hogy ez elmaradottságukat kedvező időjárás esetén pótolni fogják. Egy részben már most is kielégítően állnak, cimerüket kihányták, esővesednek s több helyen már szemtejlődésük is megindult.

A többi vetések is elég jól fejlődnek. A szőlő szemtejlődésének az elmúlt száraz, forró időjárás nem kedvezett, különben is az előző évekhez képest a szőlőtejlődés tekintetében el van maradvá. Bogyói is több helyen aprók és kemények maradtak. Több vidékről peronoszpora gyors terjedését és a szőlőszőlő tejlődését jelentik. A termesztések ezek alapján néhol már is csökkentek.

A gyümölcs-termés többnyire csak gyenge. Egyes helyeken az alma, körte és dió még meglehetősen termést ígért ugyan, de a nagy szárazságban fergesedés és hullás következtében ez is erősen csökkent.

A jelentés főbb számadatait a következőkben ismertetjük:

	Várható termés		
	augusztus 10-ikén	július 30-ikán	1901. évi termés
Buza	44,861,000	43,850,800	33,927,992
Rozs	13,585,500	13,877,000	11,272,322
Árpa	12,735,000	12,563,500	10,901,212
Zab	11,552,500	11,465,700	9,882,208

Ipar és kereskedelem.

Az erdélyi gabonaszállítás. Az erdélyi részek gabonaszállításának kedvezménye dolgában ma déli-eltölti küldöttség járt Láng Lajos kereskedelemügyi miniszternél. A küldöttség báró Jósika Gábor, az Erdélyi Gazdasági Egyesület alelnöke vezette és képviselve voltak benne a kolozsvári és a marosvásárhelyi kereskedelmi- és iparkamarák, az erdélyi és maros-tordamegyei gazdasági egyesületek. Báró Jósika Gábor tolmácsolta a miniszter előtt a küldöttség kérelmét, kifejezést adván beszédében annak, hogy az erdélyi részek az ország értékesítő piacaitól a legtávolabbiakra esnek s így a legnagyobb szállító-díjak terhelik az ottani mezőgazdasági terményeket; ez a költséges szállítás az erdélyi termények árára az alföldiekével szemben nyomasztoghat hat, amiért husz százalékos szállítási díjkezelőmennyt kérelmez, hogy ezzel a távolsági viszonyokból származó s az egész országban páratlan magasságu fuvardíj részben kiegyenlítessék s az erdélyi részi gazdák közönsége és kereskedelem szintén valamivel jobban értékesíthesse terményeit. A küldöttség szóokta végül írásba foglalta is ányújtotta a miniszternek a deputáció chajtasát. Láng Lajos kereskedelemügyi miniszter válaszában megnyugtatta a küldöttség tagjait, hogy ez a kérdés már is komoly tanulmányozás tárgya s az így a küldöttség kérelmének figyelembevételével a legközelebbi napokban elintézését fog nyerni.

A küldöttség ezután gróf Wickenburg Márk dr. államtitkárnál tiszteltelt, aki szintén igen szívesen fogadta a deputációt s báró Jósika Gábor beszédére válaszolva, a maga részéről megígérte a támogatást.

A b5 termő esztendő tanúsága. Darányi Ignác földművelésügyi miniszter a próbacselepekről szóló jelentések sürgős közlését rendelte el. Hogy az országban b5 termés volt, a gazdasági tudósítók jelentésénél talán ékezebben tanúsítja az a buzagalom, amelylyel a falu népe a gazdasági munkás- és osepelített-pénzárba beiratkozik. Naponta százával jelenkeznek a tagok s hogy a népbiztosításnak népszerűbb ágai a kihazasítás és temetkezés, kiteszik abból, hogy jöllehet a törvény július 1-én lépett életbe, a belépés iránti érdeklődés eme csoportokban igen nagy. Marokverők, kaszálógények a részkereset egy részén iratkoznak be a pénzárba és különbs elismeréssel szólnak arról az érdeket helyen, hogy heti 6-10 fillérrel a tokegyűjtés alkalmát nyújtja a munkásoknak, a falu népének törvénye.

A nagybecsereki kiállítás. Nagybecserekről jelentik: A helyi parkiállítás juryje megalakult. El-

nökké Gelléri Mór iparegyesületi igazgatót választották. Csoportelnökök lettek: Maga János kamarai titkár, Szabó Ferenc orsz. képviselő és Grand-Jean polgármester. Az elnök vezetése alatt a jurymunkálatokat már ma befejezték. Megítelték 13 díszoklevelet, 6 iparegyesületi érmet, 82 kiállítási érmet, 34 elismerő oklevelet. A közreműködőket a rendezőség jutalmazza. A segédek és tanoncok munkáinak jutalmazására külön bizottság küldetett ki.

Az egri borkiállítás is ma nyílt meg a Lyceumban. A kiállításon számos kiállító szerepel borokkal, különféle gyümölcsökkel és a borkezeléshez szükséges gépekkel és eszközökkel.

Az Egyesült-Államok termése. Az amerikai Egyesült-Államok tengeri-, buza- és zab-terméséhez, a magyar királyi földművelésügyi minisztériumhoz a folyó év augusztus havában tapasztalt állapotokról szóló tudósítás szerint, a következőkre becsülik: Tengeri 823-68, buza 228-80, zab 290-41 millió hektoliter. Ez adatokat a múlt év (1901) augusztus havára kimutatott becsülés adataival összehasonlítva, ugy a zabmint a tengeri-termésnél, főleg ez utóbbi terménynél tetemes emelkedés észlelhető.

A newyorki tőzsde. New-Yorkból jelentik augusztus 13-iki kelettel: Habár speciális értékekben időnkint szilárd volt az irányzat, a pénzüszkére vonatkozó aggodalom nyomasztoghat hatott a piacra. Később bő pénzállásra javulás állott be és az árfolyamok a tegnapiakhoz képest javultak. A zárlat szabálytalan volt. Részvényforgalom 490,000 darab.

Teherárak házhöz szállítása. Az államvasutak már évek óta a budapesti-józsefvárosi, budapest-nyugoti és budapest-dunaparti tehérpályaudvarokra érkező gyors- és teherárakat a címzeteknek saját szerződött fuvarosával házhöz szállítatja, ha a címzett a Duna balpartján a IV—IX. kerületben vagy a tisztviselő-telepen lakik. Ugyanok az szerződött fuvarosával vámoztatja el a Budapesten átmenő és azon Budapesten helyben rendelt vámárakat is, melyeknek elváomlása a vasutra bizatot: egyuttal a külföldről érkező — házhöz szállított — szállítmányok után kiállítandó árnyilatkozatokat is ezen megbizottja által állítatja ki. Utánvetelt terhel. Budapesten a Duna jobbpartján lakó felek részére szóló, továbbá terjedelmes, tűzveszélyes és oly árak, melyeknek összszulya az egy tonnát meghaladja, csak a vállalkozóval kötendő előzetes egyezség alapján szállítatnak házhöz. Jögában áll ezenkívül mindenkinnek, hogy a magyar kir. államvasutak igazgatósága által e célból szerződött fuvarosok közbenjárását kizáró utasítást adhasson. Ez az utasítás az illető állomáson még az áru megérkezése előtt írásban nyújtandó be. A házhöz való elszállítás díjak a következők: a) gyorsárúkrét: 10 kg. súlyig 30 fillér, 10 kg-tól 25 kg-ig 40 fillér, 25 kg-ot feletti 50 kg-ig 60 fillér, 50 kg.-on feletti minden megkezdett további 50 kilogramm 40 fillér; b) teherárúkrét: 50 kg. súlyig 40 fillér, 50 kg.-on feletti minden megkezdett további 50 kg-ig 30 fillér.

Az államvasutak igazgatósága már évekel ezelőtt Budapesti Iptóvárosi városi-iroda címen irodát rendezett be a Lipótvárosban — Arany János-utca 19. szám alatt, — ahol a vasuton elszállítandó gyors- és teherárak 1000 kilogramm súlyig ledatadtok, melyekről végleges átvételi elismervényeket adnak. Terjedelmes, tűzveszélyes és oly árak, melyeknek vasuton való szállítása különös felteletekhez van köve, a felvétel aul ki vannak zárva. Hivatalos órák hétköznapokon reggel 8 órától 12 óráig és délután 2 órától 7 óráig vannak megállapítva, a sőtényes munkaszüneti napokon azonban az iroda nincs nyitva. Az ezen városi irodában leadott árúknak az illető pályaudvarokra való kiutazásáért következő illetekkel számítnak: a) gyorsárúkrét: 10 kilogramm súlyig 20 fillér, 10—50 kilogramm 40 fillér, minden további 50 kgm-ért 30 fillér, b) teherárúkrét: 50 kgm-ig 40 fillér, minden további megkezdett 50 kgm-ért 20 fillér. Minthogy a szállítmányok csak egy díjazásért a fő- és székváros IV—IX. kerületből a lakásról ezen városi felvételi irodába is elszállítatnak. — a szállító közönség azonban előnyös helyzetben van, hogy szállítmányait nem kénytelen a távol eső pályaudvarokra tetemes költséggel személyesen kiszállítatni és ott a feladó verény átvételéig órákat eltölteni, — hanem módjában áll e teendőit egy levelező lap útján a vasutintézetnél közvetlenül elvégeztetni: — a magyar kir. államvasutak igazgatóságának ez intézkedése a szállító közönség érdeket nagy mértékben szolgálja.

Az Anker élet- és járadékbiztosító-társaságnál (Magyarországi vezérképviselőség: Budapest, VI., Deák-ter „Anker-udvar”) 1902. június havában benyújtott 859 ajánlatot 4,226,694 korona biztosított összegre és kiállítottak 780 kötvényt 8,684,554 korona összegre. A január-július havi időszak alatt benyújtottak 5922 ajánlatot 81,660,336 koronára és kiállítottak 5414 kötvényt 27,935,879 koronára. Károk és esedékes vált elerési biztosítások jolytán eddig 236,000,000 kor. fizetett ki. — A haláleseti biztosítókna az a osztalékverszerint a nyereményosztalék az elmúlt évben az évi díj 25%-át tette. A vegyes- és takarékpénztári biztosításnál a B osztalékverszerint az egyes biztosítások jennállása óta befizetett összes díjak 3%-a, tehát fokozatosan emelkedett az egyes évi díjak 9, 12, 15, 18, 21, 24%-a fizetett ki nyeremény-osztalék gyamant késpénzben. A társaság vagyona 1901. december 31-ikén 145 millió korona. Biztosítási állománya 511 millió korona.

Fizetési képtelenségek. A bécsi Creditoren-Verein a következő fizetési képtelenségeket jelenti: Kaschler

János borszabász Mödling, Linke Károly vendéglős Gries, Esch és Társai cég Pozsony, Kuhn Ignác gyáros Brunn, Ondrisz József szabó Bécs, Bader Hersch kereskedő Buczaoz, Gabriel Károly kereskedő Bécs, Zurdányi Gyula Budapest Váci-utca 45.

Szemeszárak. A kontingens nyersszesz ára Budapestben pénzben 39.— korona, áruban 39.50 korona. — Bősben a kontingentál készáru 39-80 korona pénzben, 40.20 korona áruban.

Vásárosarnok. (Vámos és Bruszt hatóság) közvéltők üzleti jelentése a Budapesti Napló számára.) A piac ma élénk lefolyású volt, úgy a hozatalok, mint a vételkedy kiellégítő, kivéve tojásban, mely ma nagyon kis mennyiségben érkezett. Részleteiben a következőképp alakult az üzlet: Husfélék: vidéki marhahus 76-96 korona 100 kilonként; helyben szarott szalonmás sertések kilóját 1.04-1.10 fillérral adtuk. Tojások a hozatalok ma nagyon kicsinyek voltak és elsőrendű friss telt tojás 62-64 gyengébb minőségű és erdélyi 60-62, apadt 57-58, törött 38-40 koronás árban nyert elhelyezést eredeti ládánként. Ajánljuk a készletek azonnali felszállítását. Vaj. I. r. teavaj 1.90-2.20, jó friss főzvaj 1.50-1.70 és tehénturó 18-20 fillért jegyzett kilonként minőség szerint. Vadfélék: Óz kilója nagyság szerint 1.30-1.60 fogoly párja 1.80-2.—, vadaoca párja 1.40-1.60 koronával kelt el. Elő baromfiból a hozatalok ma kicsinyek voltak, minek folytán az árak emelkedtek. Gyümölcsfélék: hazai őszibarack kilóját 50-100, ringlolt kilóját 10-24 fillérral adtuk. Zentai dinnye 100 darabja 30-33 és görög-dinnye darabja 80-100 koronával nyert elhelyezést. Szarvasmarhavásár. (A budapesti marhavásár téri vásári penzár részvényszerűsítés tudósítása.) Felhajtás: Vágómarhák. Magyar ökrök 902 darab, magyar tehén 806 darab, szerbiai ökrök 1543 darab, szerbiai tehén 165 darab, növendékmarha — drb, bivaly 132 drb, bika 149 darab, összesen 3797 drb. Gazdasági marhák: Igás- és hizalmi vado ökrök 92 darab, leőjs tehén 157 darab, igás bivaly 14 darab, tinó — darab, bika — darab, üsző — darab. Eladási árak ezen tudósítás zártáig; vágómarhákért: Magyar hizott ökrök, legjobb minőségű 64.— K-től 73.— K-ig, kivételesen 74.— K.—, 100 kilonként 66 sulyban, középminőségű 56.— K-től 62.— K-ig, silányabb minőségű 45.— K-től 54.— K-ig. Magyar legelőmarha jobb minőségű 50 K-től 56.— K-ig, kivételesen — K-ig. Silányabb minőségű 44 K-től 48 K-ig. Tarka hizott ökrök, legjobb minőségű 64.— K-től 76.— K-ig, kivételesen — K-ig, középminőségű 66 K-től 62.— K-ig, silányabb minőségű 50 K-től 54 K-ig. Szerb és boszniai ökrök legjobb minőségű 54 K-től 64.— K-ig, kivételesen — K-ig, silányabb minőségű 50.— K-től 54.— K-ig. Bika jobb minőségű 58 K-től 69.— K-ig, kivételesen — K-ig, silányabb minőségű 44.— K-től 56.— K-ig. Bivaly 84 K-től 46 K-ig, kivételesen — K-ig. Magyar tehén 42.— K-től 53.— K-ig, kivételesen — 62 K-ig. Tarka tehén 44.— K-től 64.— K-ig, kivételesen 71.— K-ig. Mind 100 kilonként 66 sulyban. Gazdasági marhákért: Igás ökrök elsőrendű — K-től — K-ig métermassánként, kivételesen — koronától — K-ig páronként, középminőségű — K-től — K-ig 100 kilonként — K-t — K-ig páronként, silányabb minőség — K-től — K-ig 100 kilonként, — K-től — K-ig páronként. Hizalmi vado ökrök leher — kg-kint — K-től — K-ig. Fejőstehén keresztzetű szines 142 K-től 230 K-ig darabonként, bonyhádi faj 240 K-től 340 K-ig darabonként, kivételesen — K-től — K-ig. Igás bivaly — K-től — K-ig páronként. Vátozatlan nagyságu felhajtás mellett idegen vevők részéről a kereslet kiellégítő volt, dacára a csekély helyi husforgasztásnak, az irányzat szilárd maradt s a ma uti heti árak vátozatlanul maradtak; csupán gyengébb minőségű tehének, melyből a készlet túlnyomó volt, kelttek el valamivel alacsonyabb árakon. Fejős tehénekre, valamint jármos ökrökre az irányzat élénk volt.

Borjuvásár. 1902. évi augusztus hó 14-én. (A budapesti marhavásártéri vásár-penzár részvényszerűsítéséről.) Felhajtás: Belöldi elő borju 1152 drb, leőjs borju 95 db, bécsi borju — db, — db., növendékmarha — darab, bárány elő — darab, leőjs bárány — darab. Árjegyzések. — Belöldi elő borju I. rendű 76-88 l-ig, kivételes 90 l., II. rendű elő borjukért 64-74 l-ig, I. kilonként, leőjs borju I. r. — l-ig, II. r. — l-től — l-ig, kivét. l. kilonként levonás nélkül. Rugott borjukért 48-60 l-ig. Növendékmarha — l-től — l-ig, I. r. 50-62 l-ig, középminőségű 50-54 l-ig, alárendelt 42-48 l-ig, I. kilonként. Bárány elő — k., leőjs bárány — k. kivételesen ár — k-ig páronként. Az árak szilárdak maradtak.

Sertéskonsumvásár. (A székesfővárosi sertés- és közvágóhid intézősége.) Augusztus 14-én. Felhajtás: Zsírserítés, úgy mint öreg I. rendű 350 kilogramm felül — darab, II. rendű 230-350 kilogramm 15 darab, kanló 13 darab, silány — darab, fiatal nehéz 300 kilogramm felül 132 darab, közép 220-300 kilogramm 704 darab, könnyű 220 kilogramm 172 darab, sildő — darab, malac 40 kilogramm — darab. Összesen 1036 darab. Husserítés ugyint: nehéz 300 kilogramm felül — darab, könnyű 140-300 kilogramm 4 darab, sildő 2 darab, malac 40 kilogramm felül — darab. Összesen 6 darab. Felhajtás Összege 1042 darab. Előző napi maradvány 164 darab, összesen 1206 darab. Eladatott 989 darab. Maradvány 218 darab. A vásár irányzata élénk. — Kötveköz árak jegyzetettek: Zsírserítés: Öreg I. rendű 350 kilogramm felül — fillérrig, II. rendű 230-350 kilogramm 82-88 fillérrig, kanló 78-82 fillérrig, silány — fillérrig, fiatal nehéz 300 kilogramm felül 92-94 fillérrig, fiatal közép 220-300 kilogramm 88-94 fillérrig, fiatal könnyű 220 kilogramm 72-86 fillérrig, sildő — fillérrig, malac — fillérrig. Husserítés: Nehéz 300 kilogramm felül — fillérrig, könnyű 140-300 kilogramm — fillérrig, sildő — fillérrig, malac

40 kilogramm — fillérrig, kilogrammonként elősulyban.

Bécsi juhvásár. Augusztus 14. (Saját tudósítók telefonjelentése.) A mai juhvásáron a főlhajtás 3166 darab juh volt. Árak kilogrammonként: kivitteli juh 46-49 fillér, kivételesen 55 fillér, anyajuh — korona páronként. A vételkedy élénk.

Bécsi szarvasmarhavásár. Augusztus 14. (Saját tudósítók telefonjelentése.) A mai vásárra felhozottak: 3183 darab borjut, 1880 darab elő sertést, 766 darab levagott sertést, 279 darab levagott juhot, 103 darab bárányt.

Árak 4-6 fillérral emelkedtek borjuknál. Eladási árak: Elő borju 76-86 fill., elsőrendű 88-94 fillér, legeleje 06-102 fillér, lev. borju — fillér, elsőrendű — fillér, legelsőrendű — fillér, fiatal sertés 76-104 fillér, kivételesen — l., levagott nehéz sertés 102-126 fillér, kivételesen — fillér, husra hizalt sertés 90-112 fillér, zsirra hizalt sertés — l., könnyű sertés 102-114 fillér elsőrendű sildő — l., elő juh — l., levagott juh 54-80 fillér, bosnyák silányabb sertések — fillér, kilogrammonként. Bárány 23-26.— korona páronként.

A budapesti gabonafőzsde.

Budapest, augusztus 14.

Jó kínálat élénk vételkedy és szilárd irányzat mellett 60.000 métermázsa buza került a forgalomba 5 fillérral magasabb árakon. Egyes nagyon jó minőségű tétélek 10 fillérral emelkedtek. Sárga buza és később szállítandó áru csekély érdeklődés következtében alacsonyabb.

Rozsban szilárd volt az irányzat. Más gabonaművekben nem változtak az árak.

Eladatott:

Buza. Tiszavideki: 8600 mm. 81 k. 7 K. 85 f., 100 mm. 82 k. 7 K. 80 f., 1000 mm. 82 k. 7 K. 70 f., 150 mm. 82 k. 7 K. 80 f., 150 mm. 81 k. 7 K. 60 f., 100 mm. 81 k. 7 K. 50 f., 500 mm. 81 k. 7 K. 65 f., 1200 mm. 81 k. 7 K. 70 f., 500 mm. 81 k. 7 K. 75 f., 400 mm. 81 k. 7 K. 67 1/2 f., 600 mm. 81 k. 7 K. 70 f., 1 mm. 81 k. 7 K. 45 f., 100 mm. 81 k. 7 K. 45 f., 500 mm. 81 k. 7 K. 80 f., 1200 mm. 81 k. 7 K. 80 f., 200 mm. 81 k. 7 K. 60 f., 100 mm. 81 k. 7 K. 80 f., 200 mm. 81 k. 7 K. 72 1/2 f., 300 mm. 80 k. 7 K. 70 f., 500 mm. 81 k. 7 K. 77 1/2 f., 200 mm. 80 k. 7 K. 67 1/2 f., 1400 mm. 80 k. 7 K. 70 f., 1800 mm. 80 k. 7 K. 70 f., 800 mm. 80 k. 7 K. 67 1/2 f., 200 mm. 80 k. 7 K. 70 f., 400 mm. 80 k. 7 K. 80 f., 350 mm. 82 k. 7 K. 80 f., 400 mm. 83 k. 7 K. 80 f., 300 mm. 80 k. 7 K. 65 f., 100 mm. 78 k. 6 K. 80 f., 450 mm. 79 k. 7 K. 65 f., 100 mm. 77 k. 7 K. 65 f., 100 mm. 79 k. 7 K. 65 f., 100 mm. 80 k. 7 K. 65 f., 500 mm. 80 k. 7 K. 66 f.

Fehérmegyei: 2000 mm. 80 k. 7 K. 55 f., 200 mm. 80 k. 7 K. 60 f., 300 mm. 80 k. 7 K. 50 f., 500 mm. 79 k. 7 K. 45 f., 1200 mm. 79 k. 7 K. 40 f., 500 mm. 78 k. 7 K. 45 f., 500 mm. 77 k. 7 K. 35 f.

Pestmegyei: 500 mm. 81 k. 7 K. 80 f., 800 mm. 82 k. 7 K. 70 f., 1000 mm. 82 k. 7 K. 50 f., 200 mm. 81 k. 7 K. 40 f., 100 mm. 81 k. 7 K. 65 f., 300 mm. 80 k. 7 K. 60 f., 400 mm. 80 k. 7 K. 35 f., 325 mm. 83 k. 7 K. 55 f., 175 mm. 79 k. 7 K. 55 f., 200 mm. 80 k. 7 K. 80 f., 300 mm. 79 k. 7 K. 35 f., 400 mm. 79 k. 7 K. 80 f., 1400 mm. 79 k. 7 K. 35 f., 100 mm. 79 k. 7 K. 10 f., 200 mm. 79 k. 7 K. 30 f., 1200 mm. 79 k. 7 K. 40 f.

Bánsági: 300 mm. 79 k. 7 K. 17 1/2 f., 5000 mm. 79 k. 7 K. 17 1/2 f., 5000 mm. 78 k. 7 K. 17 1/2 f. szeptemberi szállításra, 2000 mm. 79 k. 7 K. 17 1/2 f.

Bácskai: 200 mm. 78 k. 7 K. 30 f.

O-Kanisai: 300 mm. 79 k. 7 K. 70 f.

Szent-Tamási: 1400 mm. 77 k. 7 K. 55 f.

Pádai: 6400 mm. 79 k. 7 K. 45 f.

Babátai: 500 mm. 79 k. 7 K. 80 f.

Pancsovai: 1100 mm. 78 k. 7 K. — f.

Mind három hónapra.

Ross. 800 mm. 6 K. 25 f. három hóra, 100 mm. 6 K. 17 1/2 f., 200 mm. 6 K. 15 f., 200 mm. 6 K. 12 1/2 f., 100 mm. 6 K. 04 f. paritás.

Arpa: 200 mm. 5 K. 40 f.

Zab (6): 100 mm. 5 K. 75 f.

Zab (uj): 100 mm. 5 K. 90 f., 100 mm. 5 K. 80 f., 200 mm. 5 K. 70 f.

Tengeri: 800 mm. 4 K. 92 1/2 f., 200 mm. 4 K. 90 f. kocsira.

Cinquantin: 350 mm. 5 K. 80 f.

Késcsapófésztés mellett.

A készáru hivatalos jegyzése a budapesti ár- és értéktőzsde s:okási szerint késcsapófésztés 50 kilogrammonként. — A minőség hektoliterenként és kilogrammonként.

Table with 4 columns: Item, Kiló, 100 Kilogramm ára, 10 Kilogramm ára. Rows include Tiszavideki, Fehérmegyei, Pestvidéki, Bánsági, Bácskai, O-Kanisai, Szent-Tamási, Pádai, Babátai, Pancsovai, Ross, Arpa, Zab (uj), Tengeri, Cinquantin, Késcsapófésztés mellett.

Table with 4 columns: Item, Kiló, 100 Kilogramm ára, 10 Kilogramm ára. Rows include Buzza, Arpa, Zab, Tengeri, Repce, Kocsis.

A határtőzsde folyamán a következő kifizések történtek:

Table with 2 columns: Item, Price. Rows include Októberi buza 1902., Áprilisi buza 1903., Októberi rozs 1902., Áprilisi rozs 1903., Októberi zab 1902., Áprilisi zab 1903., Májusi tengeri 1903., Augusztusi repce 1902.

Déli egy órákor a következő záróárakat állapították meg hivatalosan a tőzsdén:

Table with 2 columns: Item, Price. Rows include Októberi buza 1902., Áprilisi buza 1903., Októberi rozs 1902., Áprilisi rozs 1903., Októberi zab 1902., Áprilisi zab 1903., Májusi tengeri 1903., Augusztusi repce 1902.

Délután fél 5 órakor zárul:

Table with 2 columns: Item, Price. Rows include Buzza októberre 1902., Áprilisi buza 1903., Októberi rozs 1902., Áprilisi rozs 1903., Októberi zab 1902., Áprilisi zab 1903., Májusi tengeri 1903., Augusztusi repce 1902.

A budapesti értéktőzsde.

Tekintettel a holnapi ünnepre, a mai tőzsde tartózkodó volt és az irányzat tartott maradt. Csupán Leszámitolóbank és a két villamos részvényekben volt kereslet, melyek emelkedő árfolyamokkal zárultak.

Valuta és éreváltó vátozatlan.

Előteszt. Osztrák hitelrészvény 685.—685.55. Magyar hitelrészvény 728.—729.50. Magyar Leszámitolóbank részvény 464.50-465.—. Jelzálogbank részvény 481.50. Államvasut részvény 710.75-711.25. Városi villamos vasut részvény 335.—339.—. Közüti vaspályatársaság részvény 633.—korona.

A déli tőzsdén a következő értékekben volt forgalom: Fővárosi kölöcsön 95.90-96.40. Magyar Hitelbank részvény 728.50-729.—. Ipar- és Kereskedelmi Bank részvény 33.—. Jelzálogbank részvény 481.25-481.50. Leszámitolóbank részvény 465.—466.—. Osztrák hitelrészvény 685.—686.—. Salgótarjáni közszénbánya részvény 538.—540.—. Adria Hajózási részvény 440.—444.—. Közüti vaspályarészvény 633.—635.—. Városi villamos vasut részvény 336.—337.50. Államvasuti részvény 710.—712.50 korona.

A 4 órai zárlatkor maradt:

Osztrák hitelrészvény 685.50. Magyar hitelrészvény 729.50. Leszámitolóbank részvény 466.50. Rimanurányi vasút 493.—. Osztrák-Magyar Államvasuti részvény 712.50. Közüti vasut részvény 633.—. Villamos vasut 336.50 korona.

A budapesti terménýtőzsde.

A terménýüzletben a szezonserü hangulatnak megfelelően alakult az árak és végül a terméný-üzleti árjegyző-bizottság hivatalosan a következő árfolyamokat állapította meg:

Jegyzetek: Heremag: lucerna magyar — korona, vörös aprószemű — korona, vörös erdélyi — korona, vörös bánsági — korona, közpészemű — korona, nagyszemű — korona. Disznózsír: budapesti 68.—68.50 korona, vidéki — korona. Táblaszalonna: légszártított vidéki — korona, városi 4 darabos 59.—59.50 korona, 3 darabos 62.50-63.— korona, ástölt — korona. Szilva: boszniai, szokás szerinti minőség 9.75-10.25 korona. 120 darabos — korona, 100 darabos 13.25-13.50 korona, 85 darabos 17.50-17.75 korona, azonnali szállításra. Szerbiai szokás szerinti minőség 9.50-10.— korona, 100 darabos 13-13.25.— korona, 85 darabos 17.25-17.50 korona. Szilva: sláviai 16.25-16.75 korona, szerbiai 14.—14.50 korona, azonnali való szállításra.

A bécsi gabonafőzsde.

Bécs, augusztus 14. (A Budapesti Napló telefonjelentése.) A kínálat és a szállítás gabonaművekben nagyon gyenge volt, de a kereslet is csökkent s ennek következtében az irányzat nyugodt lett, noha a budapesti tőzsde készáruban javult jelentett. Buzáért és rozsert meg kellett volna adni a tegnapi árakat, azonban nem volt forgalom, ugyiszintén árpában is nagyon csendes volt az üzlet.

Buza 6szre 7.80-7.87, rozs 6szre 6.22-6.19,

rossz tavaszra 6.48-6.49, tengeri szeptember-októberre 5.80 korona.

Jegyekteltek: buza tavaszra 7.32-7.34, zab 6.56-6.58, tengeri július-augusztusra 6.25-6.26, repce augusztus-szeptemberre 10.76-10.85 korona.

A bécsi értéktőzsde.

Az előtőzsdén kedvezőlen volt az irányzat. A déli tőzsdén csekély volt a forgalom, az árak hanyatlottak.

Záratok tartott a győngye irányzat. Bécs, augusztus 14. (Magyar értéktőzsde) 4% os aranyáraké 121.20. Liza és szegedi kőolaj 181.50.

Bécs, augusztus 14. (Osztrák értéktőzsde) 4 1/2 % os papíráraké 101.85. 4 1/2 % os osztrák aranyáraké 121.65, 1890-os sorsjegy 152.30. Osztrák hitelrészvény 478.-, Angoi-osztrák bank 1590.- Bécsi bankjegyek 454.60.

Bécs, augusztus 13. (A Budapesti Napló tudósítójának telefontelepítése.) A délutáni magánforgalomban a záratok a következők voltak: Osztrák hitelrészvény 685.50, Magyar hitelrészvény 729.-, Angoi-Osztrák bank 276.-, Bécs bankjegyeket 455.-, Union bank 540.-, Länderbank 421.-.

Külföldi értéktőzsde.

Berlin, augusztus 14. (Tőzsdéi tudósítás.) Megnyitástkor a tőzsde gyenge volt. Erre a bányarészvényre nyújtott okot avval a jelentéssel, hogy a nyersvas-szinditálás megújítása nehézségekbe ütközik, továbbá az öntőfőző-szinditálás alakítására irányuló törekvések megvalósulása.

Berlin, augusztus 14. (Záratok) 4 1/2 % os papíráraké 102.25. Magyar koronajáraké 103.75. Elbavölgyi vasút 152.90. Kassza-odobergi vasút 152.90.

Berlin, augusztus 14. (A Budapesti Napló tudósítójának távirata.) Esti forgalom 4% os magyar aranyáraké 102.25. Magyar koronajáraké 98.30. Osztrák hitelrészvény 215.80.

Páris, augusztus 14. (Záratok) Osztrák-magyar államvasút 165.-, 4% os osztrák aranyáraké 100.86. Ottomán-

bank 559.-, 3 1/2 % os francia járadék 101.25. Alpesi bányarészvény 101.25. Dél vasút 4% os magyar aranyáraké 103.60.

Frankfurt, augusztus 14. (Záratok) 4 1/2 % os papíráraké 102.40. 4 1/2 % os osztrák aranyáraké 103.80. Magyar koronajáraké 98.50.

Frankfurt, augusztus 14. (A Budapesti Napló tudósítójának távirata.) Aranyaranyok január. Esti forgalom Osztrák hitelrészvény 215.80. Német bank 182.50.

Augusztus 14. A sertésüzlet irányzata: lanyha. A) Hízott sertések ára: L A Magyar elsőrendű Őrreg nehéz (pártonkint 400 kilogramm felüli súlyban) 104-106 fillér.

Budapest-kőbányai sertéskereskedelmi csarnok jelentése.

Sertésüzlet: augusztus 12. napján volt készlet 44.658 darab. - 1902. aug. 13. napján lehajlatott 1179 darab, 1902. augusztus 13. napján elszállított 421 darab, 1902. augusztus 14. napjára maradt készletben 45 416 darab.

Napirend.

Naptár: Péntek, augusztus 15. - Római katolikus: Nagy B.-A. - Protestáns: Gáspár. - Görög-orosz: augusztus 2. lev. vt. erék. - Zaido: Ab 13. Sapt. Weitt - Nap ké: 4 óra 42 percek. - Nyugszik: 6 óra 53 percek. - Hold kel: 5 óra 1 percek délután. - Nyugszik: 2 óra reggel.

32. szám alatt. Hivatalos órák: délelőtt 9-től délután 2 óráig. Hazai termékek állandó kiállítása és kereskedelmiforténe-gyűjtemény, továbbá a házi-ipari kiállítás (melyben az új levezetőség árusításokat is eszközöl) a városiégi ipar-csarnokban nyitva: délelőtt 9 órától 12 óráig és délután 3 órától 6 óráig. A külföldi kirendeltségek közötti üzle-tvezetése (Magyar kereskedelmi részvénytársaság) V. Váci-körút 32. szám alatt.

UTMUTATO.

Sternberg Armin és Testvére es. és kir. udv hangszergyár központi főraktárában Kerespet-ut 36. cimbalnok, hegedűk, fuvolák s minden más hangszertartós árban szereshető be. Külön zongoratermek a Kossuth Lajos-utóban (a Károly-körút sarkán), hol zongorák és pianinok kedvező fizetési feltételek mellett is kaphatók.

Budapesti Takarékpénztár és Országos Zsálo Kölcson Részvénytársaság. Beüzeltet részvénytőke: 10 millió korona. Elnök: Tolnay Lajos, vezérigazgató: Bunke Gyula. Központ: VI., Andrássy-ut. 5. Magy. kir. szab. osztály-sorsjegyek felárúró helye: IV., Ferenciek-tere 4. Kézi zálogdíjzárak: IV., Károly-körút 18.; IV., Ferenciek-tere 4. (Irány-utca sarak; VII., Király-utca 57.; VIII., József-körút 2.; VIII., Üllői-ut 6. sz.)

Első Leánykiházasítási Egylet m. sz. Leány- és Babviselő-intézet, Budapest, VI., Teréz-körút 40-42. (az intézet saját palotájában.) Az intézet vagyona 1901. december 31-én 7.874.385-14 korona. Eddig kihezeltet tostitott tőkéből mint 6,856,727-84 korona. Ezen intézetnél gyermekek a legelőnyösebb díjtelek mellett 1000 koronától korlátlan összegig biztosíthatók.

Időjelzés.

Az Országos Meteorológiai Intézet hivatalos jelentése. Budapest, augusztus 14. Európa délnyugati felét magas, északi felét alacsony levegőnyomás borítja. Az európai időjárás változékony felhős, aránylag hűvös és északon meg keleten többnyire esős. Hazánk keleti részén - főleg Erdélyben - az eső tegnap is tartott, míg nyugaton szárazított eső nem volt sehol. A hőmérséklet jóval alacsonyabb a normálisnál. Liptó-szentmiklósról jelentik, hogy a szomszédos hegyek hóval vannak borítva. Kiállítás: Tulnyomóan száraz idő várható a hőmérséklet emelkedésével.

Viz állás.

Table with columns for location (e.g., Dunán, Balatonon, Tiszán) and water level status (e.g., Aug. 14. m. 6.10, Aug. 15. m. 6.12).

Az Olympos. Görög-római mythologia. Függetlenül a germán népek istentana. Dr. GERÉB JÓZSEF.

DITTRICH WENZEL hordósap-gyáros, esztergályos. Nagyban és kicsinyben. Humpolec, Csehország.

Leánynevelő és tanintézet Rákos-Palotán. nyilvaneségli joggal felruházva. All 4 elemi és 4 polgári osztályból.

Veszek zálognázi céaulát régi arany ezüstárút brillánt és gyémánt árút a legmagasabb árak mellett FRIED A. árú és ókszerész Kerespet-ut 2. szám.

CLAYTON & SHUTTLEWORTH BUDAPEST, Váci-körút 63. szám. Locomobil és gőzcséplőgép-készletek 2 1/2 és 12 lóerőig.

Színházak, szórakozó helyek.

FOVAROSI NYARI SZÍNHÁZ.
Péntek, 1902. augusztus hó 15-én.
Délután 3 órakor félhétvárrakkal:
Hóhéherke és a hét törpe.
Látványos varázsszere 6 képben, dalokkal és táncsal.
Este:
Tűz a leánygimnáziumban.
Operett 3 felvonásban.
Kezdeté 7 1/2 órakor.

VÁROSLIGETI NYARI SZÍNHÁZ.
Péntek, 1902. augusztus hó 15-én.
Délután 4 órakor:
Sziklai Kornél vendégfellépéssel.
A három kívánság.
Vig operett 3 felvonásban. Zenéjét szerzerette Ziehrer Magyarosította Dr. Böldi Izor.
Este:
Ujházi Ede mint vendég.
A lengyel zsidó.
Színmű 3 felvonásban.
Kezdeté 7 1/2 órakor.

Ős-Budavára.
Ma kapunyitás d. u. 3 órakor.
Ma elite-estély és nagy díszünnepély
Egy éjjel Versaillesben.
Óriási díszfelvonulás az összes artistákkal.
Miss SIDY NIRVANA vezetése alatt.
200 személy 30 ló.
A nagyszínpadon 2 díszelőadás
a délutáni gyermekok belépőt nem fizetnek.
Nagy népünnepély
a szokásos szórakozásokkal.
Ingyenes tombola 500 értékes nyaralmánnyal.
Minden pénztári és tőzsdei jegyes látogató egy tombolajegyet kap.
A nyit. színpadon este 8 órakor „A szalmaköveg” c. bohózat előadása.
Közkiadványa a Martinique-ünnepélyen tartott 200 remek tűzijáték megismertése.
Uj, kitűnő varieté-műsor.
A magy. kir. honvédeknek hangversenye.
Confetti-körző és virágzata.
Lovaria. — Honkivüli díszes kiváltság!
Belépődíj 1 korona. Tűzdeli jegyekre 40 fillér felülfizetendő, G. gyermekre 20 fillér.

Ne vegyen senki
hangszert,
míg
REMÉNYI MIHÁLY
a. m. kir. zeneakadémia és cs. és kir. katonai zenekarok szállítója legújabb képes árjegyzékét át nem olvasta, mely ingyen és bérmentve küldetik Budapesti VI. kerület, Király-utca 14. szám.
Kivétel nagyban és kicsinyben.

Gyümölcs-, főzelék és husconservákat,
aszalt főzeléket ajánl a legjobb minőségben az
„Első Kecskeméti Conservgyár”
Kecskeméten.
Árjegyzékek ingyen és bérmentve.

Ellenértékes
kötő
fényképező készülékek
Lechner zseb-camerája, reflex-camers, kodakok, Görz- és Steinheil-objektívumokkal is, fény-létesítők, tervszó-készítők iskolai és magánhasználatra. Szíró-lemar, másoló-papír és mindenféle vegyszer Aláudán friss minőségben. Mutatványismertetést Lechner fényképezési lapjából a „Phot. Mittheilung”-ból, valamint árjegyzéket ingyen küld.
R. LECHNER (Wih. Müller)
cs. és kir. ndv. fényképezési cikkek keresk. Fényképezési készülékek gyára. — Másoló-intézet amatőrök részére. Beos, Graben 31.

Lähne-féle tan- és nevelő-intézet
SOPRONBAN
Fennállásának 50. éve.
Teljes főgymnasium, 6 reálosztály és elemi iskola.
Bizonyítványal államéreményesek. Felvesz új növendékeket a 6—13 éves korig. Egyéni nevelés és tanítás! Szigorú felelősek és ellenőrzés! Egészleges fekvés, a városon kívüli kertek között! Mindennemű felvilágosítással készségesen szolgál az igazgatóság.

FŐVÁROSI ORFEUM
Waldmann Imre igazgató
Nagymező-utca 17.
Holnap
szezon-megnyitás.
Kezdeté 8 órakor.
Jegy előreváltható 10-től 6-ig a szinkai pénstárnál.

Zálogházban
levő arany és ezüstműveket, a ki azokat ki nem akarja váltani, kiváltjuk és a legmagasabb többletet kifizetjük.
Alkalmi ajándéku eladunk 13 lator és az évőképzőzet 12 személyre 140 forint, 6 személyre és frólit kezdve és felfelé. Mindennemű finom ezüst tárgyak barokk és francia stílusban. Nagy rakítár arany frólit láncokból, masszív aranygyűrűk 6 forint 40 kr. arany férfi-órák 12 forint, arany női órák 9 frólit kezdve 15 darab masszív évőszék 6 frólit 50 kr.
Képes árjegyzéket bérmentve és ingyen.
Grünberger A. Béla örökös
Budapestben, Harisbazar. Városház-tér 9., I. em. 23. u. szám Váci-utca 30.

A legegyszerűbb világítás ezidőszertint
a szab. PITTNER-féle
PETROLEUM-GÁZÉGŐ
70 gyertyafény égőképességgel.
Minden lámpához használható.
Bármily petroleum használható.
1 liter petroleum 12 óráig ég,
ÁRA 13 KORONA.
Kapható minden jobb lámpakereskedésben és a magyarországi vezér-érvényesítőlél
Salgó Izsó, Budapest,
Telefon. V., Lipót-körút 17. Telefon.
Prospectus bérmentve és ingyen.

Zálogházban
lévő sorjegyeket kiváltunk, azokra magasabb és olcsóbb kölcsönt adunk. Sorjegyekre és vidéki takarékpénztári részvényekre apróbb részletekben visszafizethető és olcsó kölcsönt ad
HECHT BANKHÁZ
Budapest, Ferenciek-tere 6.
Fők: —
Erzsébet-körút 32.

Előkészítés alatt:
A MAGAS CS. KIR. KERESKEDELMI MINISZTERIUM TÁMOGATÁSA MELLETT
MEGJELENIK EGY ~~XXXXXXXX~~
TELJES • ÉS MEGBIZHATÓ
CIMJEGYZÉKE
EGÉSZ AUSZTRIÁNAK.
„Osztrák Központi Katasztere“
az összes kereskedelmi, gyári és ipari üzemeknek, összeállítva az ipar- és kereskedelmi kamarák által vezetett ipari kataszterek hivatalos adatai alapján.

- I. kötet Bécs tartalmaz circa 105,000 üzemet, bolti ára kötve 13 kor.
 - II. kötet Alsó-Ausztria tartalmaz circa 66,000 üzemet, bolti ára kötve 14-60 kor.
 - III. kötet Felső-Ausztria és Salzburg tartalmaz circa 50,000 üzemet, bolti ára kötve 11-80 kor.
 - IV. kötet Stájerország tartalmaz circa 47,000 üzemet, bolti ára kötve 10 kor.
 - V. kötet Karintia és Krajna tartalmaz circa 33,000 üzemet bolti ára kötve 8 kor.
 - VI. kötet Tengerpart és Dalmácia tartalmaz circa 28,000 üzemet, bolti ára kötve 6-60 kor.
 - VII. kötet Tirol és Vorarlberg tartalmaz circa 50,000 üzemet, bolti ára kötve 12 kor.
 - VIII. kötet Csehország (2 rész) tartalmaz circa 273,000 üzemet, bolti ára kötve 32 kor.
 - IX. kötet Morvaország és Szilézia tartalmaz circa 112,000 üzemet, bolti ára kötve 25 kor.
 - X. kötet Gácsország és Bukovina tartalmaz circa 120,000 üzemet, bolti ára kötve 27 kor.
- Teljes ár 160 korona.**

A teljes mű (10 kötet) előfizetői a bolti ár 25%-át kapják engedményül.
Kimerítő prospektusokat ad a
Verlag des Oesterreichischen Central-Kataster
Wien, IX., Hörigasse 5.

Nyaralókba, fürdőkhöz utazóknak!
Lawtennis és football öszes kellékek.
Wright-Dilson amer. Surprise I. a rakét 4.50.
Torna eszközök. Hinták. Hintágyak.
Kerül és nyugrógy-szék.
Croquet, kugli bábok. Lán. Sano-golyók. Horoghalazat.
Amerikai sport-sárkányok 70 kr. Turul-sárkány 2 frt.
Szabadbani játékszerek. Célzóvó punks.
Amatőr fényképez-kellékek. Kodak.
Papír légbajók, lampionok, bengál fáklyák.
Körli gyertyatartók. Nyári legyek. Acol hárfák.
Fagyalt és szórakozások.
Lágy-, fereg-, moly- és egérrók.
Uj aranyozó, mindenki rögtön bármily aranyozhat 80 kr.
Utazási és turistai cikkek. Lóháló, párja 10 forint.
Uj képes árjegyzéket ingyen és bérmentve küldi
Kertész Tódor Budapest, Kristóf-tér.
Vasárnap zárva.

Zseborák
5 évi jótállás mellett
részletfizetésre
kaphatók
Polgár Kálmán
óra- és ékszer-üzletében
Budapest, Erzsébet-körút 29. sz.
Vidékre árjegyzék bérmentve.

Clarke John Bostonban
a 12342. számú
„Szerkezet lánefonalak befűzésére szövőszékek számára“
című magyar szabadalom tulajdonosa, szabadalmának gyártása céljából magyar gyárosokkal össze-kötöttet keres; szabadalmát esetleg el is adja vagy gyártási engedélyt ad. Érdeklődőknek szivesen szolgál bővebb felvilágosítással
KELEMEN ÉS TÁRSA szabadalmi ügyvédi iroda Budapest, Royal-szálloda B.

ALAPITTATOTT 1900-BAN
Szülők és gyámok figyelmébe!
A SEITZ-FÉLE
első délmagyarországi engedélyezett
tanuló-internátus
és nevelő-intézet,
mely **Temestvár-Józsefváros** legzsebb és leg-jobb levegőjü pontján a
Skudler-park közelében, jobb Bégasor 3. szám alatt fekszik; immár harmadik évfolyamába lép. Kimerítő áttekintési és felvilágosítási kávantra küld mely tisztelettel
Seitz Antal.

Egyenruhák és katonai felszerelések pártatlan elegans kivitelben legutányosabban

Blum Sándor

elsőrangú egyenruházati és hadfelszerelő intézetben

Ő felsége a perzsa császár és orosz nagyherceg udvari szállítója.

BUDAPEST, VÁOZI-UTCA 15. sz.

Csödtömegeladás.

A vagyonbukott Leipniker Manó és Gyula cég (Budapest, VII. Károly-körút 15.) tömegéhez tartozó 82.000 kor. beszerzési és 50.395 kor. 05 fillér becslésértékű és a csődletár 1-3783. tételek alatt felvett rövid-, norinbergi- és díszmárkú, valamint az üzleti berendezés ajánlati verseny útján

1902. augusztus 26-án déli 12 órakor el fognak adni.

Venni szándékozók felhívatom, hogy ajánlatokat és a becsár 10%-át tevő 5939 kor. 50 fillér bányapénzt aulirott tömeggondnoknál f. 6. augusztus 25-ig délután 6 óráig nyújtsák be. Ugy a közelebbi feltételek, mint az árúárakat naponta d. c. 9-12 és d. u. 3-6 órá között megtekinthetők.

Budapestben, 1902. augusztus 12.

Dr. Dáni Vilmos ügyvéd, csödtömeggondnok Budapest, 17., K-csokmeti-utca 5

Kataphorese

IDEG és NEMI BETEGSÉGEK

radikális gyógyítására legjobb ajánljuk

Dr. MITZGER

ldváló gyógyhatásairól elismert intézet Budapest, VI., Teréz-körút 44. I. em Tapasztalt gyors és biztos eredmények folytan honorárium teljes gyógyulás után fizethető.

„Újszerű löfegyver”

című magyar szabadalom tulajdonosa szabadalmának értékesítése céljából magyar gyárosokkal összekötöttest keres, esetleg szabadalmát oladja vagy gyártási engedélyt ad. — Felvilágosítás nyerhető: KALMAR J. mérnök, hitvis szabadmái ügyvivő irodájában, Budapestben, VII. Kerepesi-ut 44.

HATSEK IGNÁC

MEGYEI TÉRKÉPEINEK RÉSZLETES JEGYZÉKE.

Table with 2 columns: 'Egyes térképek ára' and 'Egyes térképek ára'. Lists various regions and their map prices.

Ezen tánezkört a német, vallás- és közokt. miniszterium a hazai földrajzi oktatás céljából az összes hazai iskoláknak 1879. évi 145900 számú rendeletével használni ajánlotta.

At azész 81 térképből álló atlasz egyszerű rendelve, kötetben 24 K előzetesi áron részlettelzésre is kapható. — Megrendelhető a LAMPÉL RÓBERT-féle (Wodianer F. és Fiai) c. ész. és kir. udvari könyvkereskedésben Budapest, VI., Andrassy-út 21.

Iskolai öltöny advertisement for KOHN HEILMANN ÉS FIAI, featuring an illustration of a school uniform and text describing the quality and availability of clothing.

ARANYOSI MIKSA felső kereskedelmi iskolája advertisement, mentioning business diplomas and internships.

Kérje ingyen világhírű találmányomat, a Guzi-kenőcsöt advertisement with an illustration of a shoe.

Guzi-kenőcsöt

melyet mindenkinek, ki címét velem közli, 100 oldalas képes árjegyzékemmel bérmentve küldök. Minden nélam vásárolt cipőért

1 évi írásbeli jótállást vállallok, ha Guzi-kenőcsössel bekeni, hogy a bőr repedése ki van zárva, elszakadás esetén ingyen megcsinálom. Minden cipőhöz

1 pár elegans cipő-sámfát és egy tégely Guzi-kenőcsöt, mely a vixelőst fölülsegessé teszi, adok INGYEN.

Vidékre legpontosabb mérték, ha harisnyába papírlapra állva a lábtalp körvonalát lerajzoljuk. Nem megfelelő kicserélke vagy a pénz minden levonás nélkül hatádektalanul visszadom. — Postal széküldés az egész világba.

Agulár Ignác RUDAPEST, KEREPESEI-UT 30. SZ. a Rókus-kórház templomával szemben.

WALLA JÓZSEF Mozaik és cement-áru gyára BUDAPEST, Rottenbiller-utca 13.

Granit-terazzo, Betonrozások, Medenczák, Csatornázások, Szőkőkutak, Jászolok, Fayence falburkolati lapok, Aszfalt-tető és elszigetelő lemezek, Keramit-lap, Mozaik-lap à la Mettlach, Márvány Mozaik-lap, Cement-lap, Menyereszt-nádszövet, Tűzálló tégla, Portland Cement, Roman Cement, Terracotta-áruk.

TITKOS BETEGSÉGEKET advertisement for Dr. Garai Antal, listing various ailments treated.

Dr. Garai Antal orvosi, sebész, szemész- és szülész-tudor, volt császári, kir. oszt. főorvos. RENDEL: naponta d. a. 10 óráig egész délután 4 óráig, este 7 óráig 8 óráig. Díjazott levelekre legnagyobb figyelemmel válaszoltatik és gyógyszeréről is gondoskodva lesz.

Legszebb Legjobb Legolcsóbb PAP LAN PAP LAN PAP LAN advertisement with illustrations of beds.

Table listing various types of beds and their prices, including '1 szebbeláható vasgy 8 db', '1 kivethető matracco', etc.

GICHNER JANOS paplan, matrac és kárpitosru gyáros, szőnyeg, függöny, vasbútor ésb. nagy raktár. Budapest, VII. Erzsébet-körút 30. Árjegyzékét kívánatom ingyen és bérmentve küldök. Vidéki megrendelőket pontosan eszaboztatotok, nem telosz árak kiküldetnek, vagy a pénz visszadatik.

ALKALMI BUTOR-ELADÁS. Nagyon ajánlom a t. butorvásárló közönségnek, hogy mielőtt szükségletét bárhol fedezné, tekintse meg butortelepemet, ahol az összes eddig mintául szolgált asztalos- és kárpitosított butorok, mélyen leszállított árban adatom el. Nagy választék egyszerű bútorokban, valamint a legdiszcsébb kivitelűg. Dósa Kálmán Erzsébet-tér 18. sz. Sas-utca sarok. Árjegyzék ingyen és bérmentve.

KOACYAC ES CEMENTCSÖVEK advertisement with an illustration of a pipe.

